

The Diplomatic Interactions Quarterly
Vol. 3, No. 10, Summer 2025, Pp: 177-218
Http: www.dpiq.ir

Beyond the Playing Field: The Impact of the Russia– Ukraine War on Global Sports Diplomacy

Sajjad Karimi Porsheh¹
Seyed Jalal Dehghani Firouzabadi²
Mohammad Yones Bahadori³

(Received: 10/03/2025 - Accepted: 15/06/2025)

DOI: 10.22034/dpiq.2026.558993.1061

Extended Abstract

Introduction

The interaction between international political developments and sporting events is an integral part of global politics. However, Russia's 2022 invasion of Ukraine has created a unique precedent in terms of the scale and nature of sporting sanctions. The present research seeks to answer the question:

-
1. PhD Student, Department of International Relations, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran. (Sajadkarimi8557@gmail.com)- Corresponding Author
Orcid Code: <https://orcid.org/0009-0008-5623-1971>
 2. Professor, Department of International Relations, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran. (Dehghani@atu.ac.ir)
Orcid Code: <https://orcid.org/0000-0003-1055-531X>
 3. M.A. Student, Department of International Relations, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran. (Yonesbahadori76@gmail.com)
Orcid Code: <https://orcid.org/0009-0000-5447-156X>

How has the 2022 Russia–Ukraine war affected global sport and altered the approach of international institutions?

In response, the hypothesis posits that the war, by challenging the principle of political neutrality, has transformed global sport into an arena for geopolitical conflict through the weaponization of sanctions (including team bans, athlete exclusions, and economic boycotts). The research method is qualitative, utilizing thematic analysis. Data were collected through library research and analyzed using a three-stage coding process (open, axial, and selective).

The findings indicate that the sanctions targeted Russia's sports structure through three mechanisms: “financial decoupling” (economic shock), “brain drain” (migration of athletes), and “geopolitical isolation.” The study concludes that the transition from “sport as a peace-builder” to “sport as a sanctioning tool” poses a strategic warning for other independent nations, including Iran. The sanctions regime extended beyond traditional political and economic spheres to comprehensively target Russian sport, resulting in the isolation and deprivation of the Russian sports establishment and reversing years of developmental progress. Crucially, the punitive measures were multifaceted, encompassing national representation, individual athletes, and commercial interests.

Research Objective

The overarching objective of this research is to systematically identify and analyze the principal repercussions of the 2022 Russia–Ukraine war and the corresponding international sanctions on the structure and functioning of global sport. The inquiry is guided by the following central research question:

What are the most significant effects of the Russia–Ukraine war on global sport, and through which mechanisms have these impacts manifested within the international political system?

In response, this study posits a specific hypothesis grounded in the immediate and comprehensive nature of the international response:

The primary effects of the conflict between the Russian Federation and the Republic of Ukraine on global sport are threefold: (1) the prohibition of national sports teams from participating in international events; (2) the systematic exclusion of Russian athletes from major competitions, including the Olympics; and (3) the imposition of significant pressure and restrictions on Russian-owned commercial entities, clubs, and influential sports figures in the international sports market.

By investigating this hypothesis, the research aims to contribute to the specialized literature of International Relations, particularly in the subfield of sport diplomacy and soft power studies, by providing a detailed and contemporary case study of how geopolitics directly overrides the purported political neutrality of international sporting bodies.

Research Methodology

This research adopts a descriptive–analytical methodological framework. This approach is chosen to first describe the scope and nature of the sanctions and political developments that have impacted Russian sport, and subsequently to analyze the underlying political and geopolitical dynamics that explain these outcomes. The core of the data collection process relies on documentary analysis and archival research, utilizing both traditional library resources and extensive external sources. The evidence base includes a comprehensive review of official statements and resolutions issued by international sport governing bodies (e.g., the IOC, FIFA, and international federations), governmental pronouncements from relevant states, and reports and analyses published by reputable international media and specialized academic sources on sport and politics.

Presentation of Research Findings

The analysis of the data unequivocally supports the proposed hypothesis, demonstrating that the geopolitical fallout from the 2022 conflict initiated an unprecedented and comprehensive campaign of sanctions that profoundly reshaped the landscape of global sport and Russia's engagement within it. The findings reveal the multifaceted mechanisms through which these sanctions were implemented, resulting in the acute isolation of the Russian Federation on the world stage.

1. The Ban and Exclusion of Russian Teams and Athletes

A cornerstone of the international response was the near-total expulsion of Russian national and club teams from global competitions. Acting swiftly, international federations such as FIFA and UEFA jointly suspended all Russian football teams from their competitions. Concurrently, the International Olympic Committee (IOC) issued a recommendation on February 28, 2022, advising its members to refrain from inviting or allowing Russian and Belarusian athletes and officials to participate in events. This led to the widespread cancellation or relocation of sporting events scheduled to take place in Russia, including the UEFA Champions League final in St. Petersburg. Moreover, Russian athletes were either banned outright or permitted to compete only under a strict "neutral" designation, stripped of national symbols such as the flag and anthem. This symbolic removal from the international competitive arena constituted a direct constraint on Russia's ability to project national identity and pride through global sport.

2. The Targeting of Russian Sports Commerce and Ownership

The sanctions extended deeply into the commercial fabric of global sport. Russian companies, such as the state-owned energy giant Gazprom, faced reductions in their international sponsorship deals, including those with major European clubs such as Schalke 04 and events like the UEFA

Champions League. This systematic targeting of financial backers weakened a key channel of Russian soft power projection and influence in Western Europe, particularly in Germany. The forced divestment of high-profile assets, exemplified by Roman Abramovich's sale of Chelsea FC, demonstrated the direct application of geopolitical pressure on wealthy Russian individuals and their commercial holdings in the sports sector.

Geopolitical and Soft Power Implications

The sanctions have had profound consequences for Russia's geopolitical standing and its soft power capacity. Sport has long served as a powerful instrument for Russia to showcase its global relevance, attract positive attention, and cultivate cultural influence. The current isolation effectively neutralizes this tool, significantly weakening the country's ability to shape global public opinion. The sanctions also challenged the principle of "sports neutrality," compelling international governing bodies—ostensibly non-political—to align with specific geopolitical positions and utilize their authority as a form of non-military pressure against Russia. Furthermore, the professional careers of elite Russian athletes have been severely disrupted, contributing to talent migration, as many athletes have chosen to compete for other nations in order to sustain their careers.

Conclusion

The evidence presented confirms the research hypothesis: the primary impacts of the Russia–Ukraine war on global sport manifest in the systematic prohibition of Russian teams, the exclusion and symbolic neutralization of Russian athletes, and the commercial targeting of Russian sports ownership and sponsorship. These measures, unprecedented in their scope, have effectively led to the acute isolation of Russia from the international sports community, resulting in a significant weakening of its diplomatic capacity and soft power projection. The geopolitical confrontation has exposed—and arguably challenged—the notion of

apolitical international sport, prompting a reassessment of the role of non-state sports organizations as actors within the international system. Looking ahead, the future status of Russia in global sport remains closely tied to the trajectory of the war and evolving geopolitical alignments.

Keywords: Russian Federation, Republic of Ukraine, 2022 War, Sports Sanctions, Global Sport.

How to Cite: Karimi Parsheh,S. , Dehghani Firouzabadi,S. J. and Bahadori,M. Y. (2025). Beyond the playing field: The impact of the Russia-Ukraine War on Global Diplomacy sport. (e241789). Diplomatic Interactions, 3(10), e241789, 177- 218. doi: 10.22034/dpiq.2026.558993.1061

فرا تر از میدان بازی: تأثیر جنگ روسیه و اوکراین بر ورزش جهانی

سجاد کریمی پورسه^۱ - سید جلال دهقانی فیروزآبادی^۲ - محمد یونس بهادری^۳

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۲/۲۰ - تاریخ تصویب: ۱۴۰۴/۰۳/۲۵)

DOI: 10.22034/dpiq.2026.558993.1061

چکیده

اثرگذاری تحولات سیاسی بین‌المللی بر رویدادهای ورزشی بخش جدای ناپذیر از زندگی سیاسی بین‌المللی است. این موضوع در بسیاری از دوره‌های تاریخی نظام بین‌الملل به خصوص جنگ سرد و سال‌های بعد از آن قابل توجه بوده است. حمله روسیه به اوکراین و آغاز جنگ ۲۰۲۲ بین این دو کشور و تبعات گسترده آن باعث شد موضوع تأثیرات رویداد سیاسی بر دنیای ورزش بار دیگر کانون توجهات قرار گیرد. از سوی دیگر میزان اثرگذاری و گستردگی منازعه اخیر بر مناسبات ورزشی بسیار خاص بوده است و از آغاز حملات نظامی روسیه علیه اوکراین حجم گسترده‌ای از تحریم‌ها متوجه این کشور بوده که باعث شده در مقایسه با دوران گذشته منحصربه‌فرد باشد. با این وجود پژوهش حاضر در پی پاسخ به این سؤال است جنگ ۲۰۲۲ روسیه و اوکراین چگونه مناسبات ورزش جهانی را تحت تأثیر قرار داده و منجر به تغییر رویکرد نهادهای بین‌المللی شده است؟ در پاسخ، این فرضیه مطرح می‌شود که جنگ ۲۰۲۲ با نقض اصل بی‌طرفی سیاسی در ورزش جهانی، رویکرد سازمان‌های بین‌المللی را تغییر داده است؛ به گونه‌ای که از طریق ابزارسازی تحریم‌ها (شامل ممنوعیت حضور تیم‌ها، حذف ورزشکاران و بایکوت اقتصادی اسپانسرهای روسی)، ورزش جهانی به عرصه‌ای برای منازعات ژئوپلیتیک و اعمال قدرت نرم علیه دولت‌های متخاصم تبدیل شده است.

واژگان کلیدی: فدراسیون روسیه، جمهوری اوکراین، جنگ ۲۰۲۲، تحریم‌های ورزشی، ورزش جهانی.

۱. دانشجوی دکتری دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران (Sajadkarimi8557@gmail.com) - نویسنده مسئول

Orcid Code: <https://orcid.org/0009-0008-5623-1971>

۲. استاد روابط بین‌الملل دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران (Dehghani@atu.ac.ir)

Orcid Code: <https://orcid.org/0000-0003-1055-531X>

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد روابط بین‌الملل دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران (Yonesbahadori76@gmail.com))

Orcid Code: <https://orcid.org/0009-0000-5447-156X>

مقدمه

جنگ روسیه و اوکراین که در سال ۲۰۲۲ آغاز گردید تأثیرات عمیق و گسترده‌ای را بر بسیاری از جنبه‌های زندگی سیاسی بین‌المللی برجای گذاشته است. تأثیرات اقتصادی و سیاسی و امنیتی گسترده و درگیر شدن بازیگران امنیتی متعدد باعث پیچیدگی‌های گوناگون این منازعه شده است. با این وجود یکی دیگر از حوزه‌های مهمی به شکلی ویژه‌ای محور اصلی رقابت فدراسیون روسیه و کشورهای غربی و سازمان‌های بین‌المللی شده است ورزش است. به عبارتی از ابتدا حمله روسیه به اوکراین بسیاری از کشورهای غربی حجم گسترده‌ای از تحریم‌های را علیه مسکو وضع نمودند؛ به گونه‌ای که فارغ از ابعاد سیاسی و اقتصادی این موضوع به شکلی دامن‌گیر مسکو هم شد و بسیاری از ابعاد ورزش روسیه دچار محرومیت و تحریم قرار گرفت و به شکلی منجر به این شد ورزش این کشور در مقایسه با روند توسعه‌ای که سپری کرده بود را از دست دهد.

ورزش و تحریم همواره در زندگی سیاسی بین‌المللی مفهوم مهم و راهبردی بوده است و در دوره‌های تاریخی گوناگون ورزش همواره از مسائل سیاست بین‌الملل تأثیر پذیرفته است و این موضوع به اشکال گوناگون نمایانگر شده است به عبارتی بسیاری از رویدادهای ورزشی دوران جنگ سرد تحت تأثیر رقابت‌های اتحاد جماهیر شوروی و ایالات متحده بوده است. از سوی دیگر در نظر بسیاری از رهبران و نظام‌های سیاسی توالتیر ورزش به‌عنوان حوزه راهبردی جهت اثبات برتری کشورها و دولت‌ها در نظر گرفته شده است و این موضوع در نگاه بسیاری از رهبران به بازی‌های المپیک^۱ یا جام جهانی^۲ به‌خوبی نمایانگر است.

با این وجود روندی که از سال ۲۰۲۲ در قبال فدراسیون روسیه آغاز شده است در نوع خود بی‌سابقه بوده است. در هیچ‌یک از دوره‌های تاریخی به این شکل تحریم‌های کامل و گسترده‌ای علیه دولتی در نظام بین‌الملل اعمال نشده است، به گونه‌ای ورزش روسیه از آغاز جنگ اوکراین چه در ابعاد ملی و در شکل‌های فردی مورد تحریم قرار گرفته است

1 Olympic Games

2 FIFA World Cup

و این عامل در حوزه‌های بسیاری گریبان گیر سرمایه‌گذاران و شرکت‌های روسی شده است؛ به گونه‌ای بسیاری از سرمایه‌گذاران ورزشی روسیه از جمله رومن آبراهموویچ^۱ مالک باشگاه چلسی^۲ به دلیل تحریم‌های بین‌المللی مجبور به فروش دارایی‌های یا واگذاری آن‌ها شدند. فارغ از مسائل یاد شده باید محدودیت تیم‌های ورزشی روسیه را به این مبحث اضافه کرد عاملی که باعث شده هیچ کدام از تیم‌های ورزشی روسی در این فاصله زمانی در هیچ تورنمنتی شرکت نداشته باشند و در این راستا باید به عدم اجازه سازمان‌های بین‌المللی همچون فیفا و کمیته ملی المپیک به روسیه در جهت شرکت و حضور کامل در جام جهانی و مسابقات المپیک اشاره داشت. با این وجود پژوهش حاضر با نگاه جدید و نو در پی پاسخ به

این سؤال است که جنگ ۲۰۲۲ روسیه و اوکراین چگونه مناسبات ورزش جهانی را تحت تأثیر قرار داده و منجر به تغییر رویکرد نهادهای بین‌المللی شده است؟ در پاسخ، این فرضیه مطرح می‌شود که جنگ ۲۰۲۲ با نقض اصل بی‌طرفی سیاسی در ورزش جهانی، رویکرد سازمان‌های بین‌المللی را تغییر داده است؛ به گونه‌ای که از طریق ابزارسازی تحریم‌ها (شامل ممنوعیت حضور تیم‌ها، حذف ورزشکاران و بایکوت اقتصادی اسپانسرهای روسی)، ورزش جهانی به عرصه‌ای برای منازعات ژئوپلیتیک و اعمال قدرت نرم علیه دولت‌های متخاصم تبدیل شده است. روش پژوهش توصیفی تحلیلی است و برای گردآوری داده‌ها از ابزارهای همچون فیش‌برداری منابع کتابخانه‌ای، سایت و منابع معتبر خارجی اعم از ورزشی و سیاسی بهره گرفته شده است. از سوی دیگر ساختار مقاله حاضر بدین گونه است که ابتدا پیشینه‌ای از ادبیات موجود را مورد نقد و بررسی قرار داده است و سپس چارچوب مفهومی دیپلماسی ورزش را بر اساس عنوان پژوهش تحلیل نموده و در ادامه داده‌های فرضیه را تبیین و در پایان نتیجه‌گیری پژوهش ارائه شده است.

1 Roman Abramovich

2 Chelsea

پیشینه پژوهش

پژوهش‌های بسیاری در حوزه ورزش و تحولات سیاسی بین‌المللی وجود دارد که به ابعاد گوناگون اثرات سیاسی را به مقوله ورزش مورد بررسی قرار داده‌اند که در ذیل به برخی از مهم‌ترین پژوهش‌ها اشاره‌ای خواهد شد.

شاه‌میرزایی و شیرازی در مقاله تحت عنوان «ورزش، سیاست، روابط بین‌الملل» به گستردگی مفهوم ورزش و اثرات گسترده آن در ابعاد بین‌المللی اشاره دارند. از منظر نویسندگان ورزش می‌تواند در مؤلفه‌های گوناگونی همچون امنیت، صلح، منافع ملی و قدرت اثرگذار باشد و هر یک از این موضوعات به شکل قابل توجهی در ارتباط با ورزش در ارتباط باشند. در نتیجه نقش ویژه‌ای در سیاست بین‌الملل داشته باشد. از سوی دیگر ورزش می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در مناسبات میان دولت‌ها داشته باشد که یکی از آن‌ها ارتقای همکاری و صلح است. سیمبر و سایرین در مقاله‌ای تحت عنوان «تأثیر دیپلماسی ورزشی بر قدرت نرم در نظام بین‌الملل» به کاربرد ورزش در راستای قدرت و تأثیرگذاری آن در ابعاد کلان منطقه‌ای و جهانی اشاره دارد و از سوی دیگر نویسندگان بیان می‌دارند گاهی ورزش به یکی از ابزارها و شیوه‌های برتری یک دولت نسبت به سایرین در نظر گرفته می‌شود و این عامل می‌تواند تأثیرات گسترده بسیاری در حوزه‌های مختلف داشته باشد. با این وجود تلاش برای نفوذ بین‌المللی، اقتناع در سطح نظام بین‌الملل به یکی از اهداف کلیدی و بنیادی قدرت نرم در نظر گرفته می‌شود. اگرچه این پژوهش‌ها چارچوب نظری مناسبی ارائه می‌دهند، اما رویکرد آن‌ها کلی است و به بررسی موردی یک «جنگ تمام‌عیار در قرن بیست و یکم» و تأثیر آن بر تغییر ساختارهای ورزشی پرداخته‌اند. پژوهش حاضر این مفاهیم نظری را در بستر عینی و عملیاتی جنگ ۲۰۲۲ به آزمون می‌گذارد.

لینکولن آلیسون^۱ و مارتین کوچ^۲ در مقاله‌ای تحت عنوان «ورزش، پرستیژ در روابط بین‌الملل^۳» به این نکته اشاره دارند که ورزش بخشی مهمی از تصویر و پرستیژ کشورها در

1 Lincoln Alison

2 Terry Monnigton

3 Sport, Preatige and International Relations

نظام بین‌الملل است. ورزش به یکی از حوزه‌های مهم و راهبردی دولت‌ها در راستای ارتقای جایگاه در سطح نظام بین‌الملل در نظر گرفته شده است و این امر باعث شده دولت در جهت ارتقای پرستیژ بین‌المللی خود سرمایه‌گذاری ویژه‌ای در حوزه ورزش داشته باشند و این امر در رویدادهای بزرگ همچون المپیک به شکل ویژه‌ای نمود یافته است. با این وجود نویسندگان اعتقاد دارند ورزش می‌تواند به ابزاری استراتژیک در جهت ارتقای پرستیژ بین‌المللی در نظر گرفته شود. پژوهش مذکور بیشتر بر شوک اولیه و ابعاد کلان ژئوپلیتیکی متمرکز است، اما مطالعه حاضر با گذشت زمان بیشتر از آغاز جنگ، به بررسی دقیق‌تر «پیامدهای تثبیت‌شده» و دسته‌بندی سه‌گانه تحریم‌ها (تیمی، انفرادی و اقتصادی) می‌پردازد.

جان یوریج^۱ و بوستجان رگیج^۲ در مقاله‌ای تحت عنوان «ژئوپلیتیک، ورزش و جنگ روسیه اوکراین»^۳ بر ابعاد گوناگون اثرات اقتصادی، سیاسی و ورزشی جنگ روسیه و اوکراین می‌پردازد. علاوه بر این نویسندگان بر ابعاد ژئوپلیتیکی و اثرات آن بر چرخه سیاست جهانی را مورد بررسی قرار می‌دهند. بر این اساس تحریم‌های گوناگون علیه روسیه به شکل قابل توجهی اثرگذاری بسیاری در حوزه‌های گوناگون داشته و این امر منجر به تغییرات ژئوپلیتیکی خاصی در منطقه گردیده از سوی دیگر تحریم‌هایی ورزشی روسیه که تنها بعد از دو هفته از آغاز جنگ روسیه و اوکراین اعمال گردید در نوع خود موضوع قابل تأملی است به این دلیل که مقابله و جهت‌گیری یکپارچه سازمان‌های غیردولتی نسبت به حمله روسیه و اعمال تحریم‌های گسترده در نوع خود منحصر به فرد بوده است. تمرکز این نویسندگان بر روند «کسب اعتبار» از طریق ورزش است، در حالی که پژوهش حاضر بر روند معکوس آن، یعنی «اعتبار زدایی» و انزوا از طریق تحریم‌های ورزشی تمرکز دارد و نشان می‌دهد چگونه این ابزار علیه یک ابرقدرت نظامی (روسیه) به کار گرفته شده است.

1 Jan Juric

2 Bostjan Rogelj

3 Geopolitics, Sport and Russia Ukraine War

لئو گرتی^۱ در مقاله‌ای تحت عنوان «تحریم‌های ورزشی علیه روسیه: رد افسانه بی‌طرفی در ورزش^۲» به آثار گسترده جنگ روسیه و اوکراین بر ورزش با تأکید بر المپیک پرداخته است و اعتقاد دارد این جنگ تأثیر بسزایی بر رویکرد بی‌طرفی در ورزش و بحث تفکیک مسائل ورزشی از سیاست دارد و در این راستا توضیح می‌دهد تحریم ورزشکاران روسی و بلاروس از المپیک می‌تواند اثرات قابل توجهی بر رویکرد بی‌طرفی در رویدادهای ورزشی داشته باشد. از سوی دیگر نویسنده بیان می‌دارد این سیاست سازمان‌های بین‌المللی اثرات به شکل ویژه‌ای ورزش و ورزشکاران روسی و بلاروسی را تحت تأثیر قرار داده است و این امر می‌تواند بسیاری از رویکردهای سازمان‌های ورزشی بین‌المللی از جمله کمیته ملی المپیک را تحت الشعاع قرار دهد. در حالی که گرتی عمدتاً بر نقد مبانی فلسفی و حقوقی «اصل بی‌طرفی» تمرکز دارد، پژوهش حاضر فراتر رفته و به واکاوی میدانی اثرات این نقض بی‌طرفی بر «اقتصاد ورزش» و «دیپلماسی عمومی» روسیه می‌پردازد. با توجه به موارد فوق، تمایز اصلی پژوهش حاضر در نگاه جامع و چندبعدی آن است. برخلاف پژوهش‌های پیشین که یا صرفاً تئوریک بوده‌اند و یا تنها بر یک بعد (مثل حقوق یا ژئوپلیتیک) تمرکز داشته‌اند، این مقاله تلاش دارد تا مکانیسم اثرگذاری جنگ اوکراین را به عنوان نقطه عطفی که منجر به تغییر پارادایم از «ورزش صلح ساز» به «ورزش به عنوان ابزار تحریم» شده است، تبیین نماید.

چارچوب مفهومی: مکانیسم گذار از «قدرت نرم» به «انزوای ساختاری»

برای تبیین مکانیسم تأثیر تحریم‌های پس از جنگ ۲۰۲۲ بر ورزش روسیه، پژوهش حاضر یک مدل مفهومی یکپارچه را به کار می‌گیرد که در آن دو رویکرد نظری اصلی، یکدیگر را تقویت می‌کنند: نظریه قدرت نرم و نظریه وابستگی متقابل تسلیحاتی شده این تلفیق، گذار پارادایمی از «ورزش صلح ساز» به «ورزش به عنوان ابزار تحریم» را در یک فرآیند علی ساختاریافته توضیح می‌دهد.

1 Leo Gretti

2 *The Sporting Sanctions Against Russia : Debunking the Myth of Sports Neutrality*

در دهه منتهی به ۲۰۲۲، فدراسیون روسیه به طور استراتژیک از ورزش به عنوان کانال اصلی قدرت نرم استفاده کرد. بر اساس مدل جوزف نای (Nye, 2004). جذابیت فرهنگی و موفقیت‌های ورزشی (میزبانی المپیک ۲۰۱۴ و جام جهانی ۲۰۱۸) با هدف بازسازی تصویر جهانی و افزایش مشروعیت داخلی به کار گرفته شد. در این پارادایم، موفقیت‌های ورزشی به عنوان یک دارایی استراتژیک (سرمایه ژئوپلیتیک) تلقی می‌شد که هزینه اعمال قدرت سخت را کاهش می‌دهد. این مرحله نشان می‌دهد که ادغام عمیق روسیه در ساختار ورزش جهانی، نه تنها یک موفقیت دیپلماتیک، بلکه زمینه‌ساز آسیب‌پذیری استراتژیک نیز بود.

نقطه عطف مدل، فعال‌سازی مفهومی وابستگی متقابل تسلیحاتی شده است (Farrell & Newman, 2019). زمانی که روسیه با نقض هنجارهای بنیادین (مانند آتش‌بس المپیک)، مشروعیت اخلاقی خود را از دست داد، بازیگران مسلط توانستند وابستگی روسیه به شبکه‌های جهانی ورزشی (که خود روسیه در ایجاد و استفاده از آنها سرمایه‌گذاری کرده بود) را به عنوان یک اهرم فشار به کارگیرند. این امر مستلزم دسترسی به گره‌های مرکزی کنترل‌شده توسط نهادهایی مانند IOC و FIFA بود. این مکانیسم، ورزش را از یک بستر نرم به یک زیرساخت حیاتی تبدیل کرد که قطع دسترسی به آن، هزینه‌ای غیرقابل تحمل برای هویت ملی و قدرت نرم روسیه ایجاد می‌کند.

و فعال‌سازی این مکانیسم نظری منجر به پیاده‌سازی یک استراتژی تحریم چندبعدی شده است که یافته‌های پژوهش را شکل می‌دهد. این تحریم‌ها در فرآیند چهار مرحله‌ای (که در بخش روش‌شناسی شرح داده شده) به سه دسته ملموس در قالب مضامین پژوهش تقسیم شدند:

۱- انزوای دیپلماتیک: اقداماتی که هویت نهادی و نمادین روسیه را هدف قرار داد (مانند تعلیق کمیته‌ها و ممنوعیت پرچم). این دقیقاً بازتابی از قطع دسترسی از گره‌های هنجاری بین‌المللی است.

۲- بایکوت اقتصادی: هدف قرار دادن منابع مالی و اسپانسرشیپ (مانند لغو قراردادهای تجاری). این بُعد مستقیماً «تسلیمات» و وابستگی‌های مالی را نمایش می‌دهد.

۳- هویت زدایی از ورزشکاران: اقدامات فردی که سرمایه اجتماعی و بین‌المللی ورزشکاران را هدف قرار داده و مشروعیت شخصی آن‌ها را مخدوش می‌سازد. این مدل مفهومی، چارچوب تحلیلی پژوهش است؛ و یافته‌های پژوهش صرفاً توصیف وضعیت نیستند، بلکه شواهد میدانی هستند که نشان می‌دهند چگونه تحریم‌ها ساختار قدرت نرم روسیه را از طریق انزوای ساختاری از بین برده‌اند. به عبارت دیگر، مضامین کشف‌شده (انزوا، بایکوت، هویت زدایی) همگی زیرمجموعه اثرگذاری نهایی مکانیسم وابستگی متقابل تسلیحاتی شده بر بدنه ورزش جهانی هستند.

روش‌شناسی

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت، کیفی است که با روش «تحلیل مضمون» انجام شده است. بدنه متنی این پژوهش، شامل ۳۵ سند کلیدی از بازه زمانی فوریه ۲۰۲۲ تا دسامبر ۲۰۲۳ است که با نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. این اسناد شامل:

۱. بیانیه‌های رسمی نهادهای حاکم: (۱۰ سند) از جمله بیانیه‌های فوری IOC (۲۵ و ۲۸ فوریه ۲۰۲۲)، بیانیه‌های مشترک FIFA/UEFA، و اطلاعیه‌های فدراسیون‌های بین‌المللی جودو IJF و تکواندو WT

۲. گزارش‌های تحلیلی سازمان‌های معتبر: (۱۰ سند) مانند گزارش‌های ویژه "Inside the Games"، "Sports Business Journal"، و "Center for Sport and Human Rights" در مورد تحریم‌های روسیه.

۳. مصاحبه‌ها و اخبار منتخب از آژانس‌های خبری بین‌المللی: (۱۵ سند) شامل گزارش‌های منتخب از رویترز، آسوشیتدپرس و ESPN که به پیامدهای تحریم‌ها بر ورزشکاران و اقتصاد ورزش روسیه پرداخته‌اند.

انتخاب این اسناد بر مبنای دسترسی اولیه به نهادهای تصمیم‌گیر و پوشش گسترده پیامدهای تحریم بوده و تا رسیدن به اشباع نظری (عدم استخراج مضمون جدید) ادامه یافت.

تحلیل داده‌ها بر اساس مدل شش مرحله‌ای براون و کلارک (۲۰۰۶) برای تحلیل مضمون انجام شد:

۱. آشنایی با داده‌ها: کلیه ۳۵ سند مذکور بارها و به‌طور عمیق مطالعه شدند و یادداشت‌های اولیه در حاشیه آن‌ها ثبت گردید.

۲. تولید کدهای اولیه (کدگذاری باز): این مرحله به‌صورت استقرایی (از پایین به بالا). هر گزاره مرتبط با تأثیر جنگ یا تحریم‌ها به یک کد تبدیل شد. برای مثال:

* از بیانیه " IOC: توصیه می‌شود ورزشکاران روس و بلاروسی دعوت نشوند" → کد. IOC-Recommendation-Ban:

* از گزارش " ESPN: گاز پروم قرارداد اسپانسر خود با یوفا را از دست داد" → کد. UEFA-Gazprom-Contract-Terminated:

* از خبر رویترز: "کشتی‌گیر روس مدال خود را زیر پرچم بحرین گرفت" → کد: Athlete-Neutral-Flag-Representation. در مجموع ۲۱۰ کد اولیه استخراج شد.

۳. جستجوی مضامین (کدگذاری محوری): کدهای مشابه در گروه‌های مفهومی بزرگ‌تر دسته‌بندی شدند. برای مثال، کدهای IOC-Recommendation-Ban، FIFA-Suspension-Teams، و WT-Flag-Ban در کنار هم، مفهوم محوری "حذف و محرومیت نهادی" را تشکیل دادند.

۴. بازبینی مضامین: مضامین اولیه با کل داده‌ها و نیز با یکدیگر مقایسه شدند تا یک "داستان" منسجم از داده‌ها روایت کند. در این مرحله برخی مضامین ادغام یا تقسیم شدند.

۵. تعریف و نام‌گذاری مضامین: در نهایت، سه مضمون نهایی (فراگیر) شناسایی و تعریف شدند (که در بخش یافته‌ها ارائه می‌گردند).

۶. تولید گزارش: گزارش حاضر، ارائه این مضامین در ارتباط با سؤال پژوهش است.

۱- ورزش به عنوان ابزار دیپلماسی

دیپلماسی ورزشی امروزه به عنوان ابزاری کارآمد و منعطف در عرصه سیاست، نقش مؤثری در تقویت روابط میان دولت‌ها ایفا کرده و در نتیجه، موجب افزایش تفاهم بین ملت‌ها و برقراری صلح و ثبات جهانی می‌شود. با توجه به ناکارآمدی راهکارهای نظامی در حل مناقشات بین‌المللی و تأمین امنیت جهانی، نیاز به بهره‌گیری از این رویکرد به عنوان راه‌حلی اساسی بیش‌ازپیش احساس می‌شود. رویدادهای ورزشی بین‌المللی، به‌ویژه بازی‌های المپیک، فرصتی برای گردهمایی نمایندگان کشورهای مختلف جهان فراهم می‌آورد تا فراتر از تفاوت‌های زبانی، نژادی، ایدئولوژیک و فرهنگی در کنار یکدیگر قرار گیرند و جلوه‌هایی از همبستگی انسانی را رقم بزنند. سیاست‌های توسعه‌ای راهبردی که در همکاری با فدراسیون‌های ورزشی و نهادهای دولتی ملی و بین‌المللی تدوین می‌شوند، نقش ورزش را در صلح و توسعه به نمایش گذاشته و از این طریق به شکل‌گیری گفتمان‌ها و سیاست‌گذاری‌های بین‌المللی کمک می‌کنند (افخمی، ارفع‌نیا، محبی، ۱۳۹۹: ۱۵۲). از طرف دیگر افزایش رقابت‌های سیاسی، ایدئولوژیک و ژئوپلیتیکی میان کشورهای مختلف و قدرت‌های بزرگ در سطح جهانی، ورزش را به یکی از ویژگی‌های کلیدی ورزش مدرن در عصر حاضر تبدیل کرده است. دولت‌ها به طور مداوم از مسابقات بین‌المللی ورزشی به عنوان ابزاری برای مشروعیت بخشی به نظام‌های سیاسی و ایدئولوژی‌های خود و همچنین به کارگیری آن در راستای تحقق اهداف سیاست خارجی بهره می‌برند (Merkel, 2016:29). از زاویه‌ای خاص، ورزش را می‌توان یک "ارز معتبر بین‌المللی" دانست که کشورها از آن برای تقویت ناسیونالیسم داخلی و همچنین افزایش اعتبار و جایگاه خود در عرصه جهانی استفاده می‌کنند (Bainvel, 2005:8).

کاربردهای ورزش در حوزه بین‌المللی را می‌توان در دو بُعد مثبت و منفی بررسی کرد:

ابعاد مثبت ورزش:

- نقش آن به عنوان ابزاری سیاسی برای بهبود روابط بین‌المللی و ترویج صلح
- کارکرد دیپلماتیک ورزش در تقویت دوستی میان ملت‌ها و دولت‌ها

➤ تأثیر ورزش بر انسجام اجتماعی و تحکیم هویت ملی

ابعاد منفی ورزش:

- ❖ استفاده از ورزش به عنوان ابزاری سیاسی برای افزایش تنش‌ها و اعمال تحریم‌ها
 - ❖ بهره‌گیری از ورزش به عنوان ابزاری دیپلماتیک که می‌تواند به گسست روابط بین‌المللی منجر شود
 - ❖ تأثیر ورزش بر تشدید اختلافات و فعال‌سازی شکاف‌های اجتماعی
 - ❖ در یک نگاه کلی، ورزش از منظر ژئوپلیتیکی دارای ابعاد زیر است:
 - ❖ نقش آن در ملت‌سازی، تثبیت مرزهای سیاسی و تقویت نظام دولت - ملت‌ها
 - ❖ کارکرد ورزش به عنوان ابزاری از قدرت نرم در خدمت اهداف ژئوپلیتیکی
 - ❖ توانایی ورزش در کاهش تنش‌های بین‌المللی و ترویج صلح
 - ❖ بهره‌گیری قدرت‌های بزرگ از ورزش به عنوان ابزاری برای تحکیم سلطه و هژمونی
 - ❖ ورزش به عنوان عرصه‌ای برای نمایش قدرت کشورهای کوچک
 - ❖ تأثیر ورزش بر افزایش تنش‌های سیاسی میان کشورها
 - ❖ ارتباط ورزش با تروریسم و مخاطرات امنیتی (هادیان، کریمی، ۱۴۰۰: ۱۸۷)
- این موارد نشان‌دهنده جایگاه ورزش به عنوان عنصری تأثیرگذار در معادلات ژئوپلیتیکی و سیاست بین‌الملل است.

با بررسی دقیق جریان‌های ورزشی و ابعاد آشکار و پنهان آن، می‌توان دریافت که میان ورزش و سیاست پیوندی جدانشدنی وجود دارد. هرچند امروزه ورزش در ظاهر یک عرصه غیرسیاسی به شمار می‌رود، اما در حقیقت به میدان رقابتی برای کسب قدرت تبدیل شده است. تلاش دولت‌ها برای میزبانی رویدادهای بین‌المللی، تأکید بر کسب مدال‌های جهانی و حمایت بی‌حد و حصر از ورزش قهرمانی، همه گواهی بر این مدعا است. ورزش حرفه‌ای و قهرمانی به بستری مناسب برای کسانی که به دنبال شهرت و نمایش هستند تبدیل شده است. همچنین برای دولت‌هایی که در پی مشروعیت بخشی، مقبولیت اجتماعی، ترویج ایدئولوژی‌های سیاسی، هدایت افکار عمومی و گسترش سلطه جهانی خود هستند،

این عرصه فرصت مطلوبی را فراهم می‌آورد. تجربه نشان داده است که استفاده ابزاری از ورزش در جهت اهداف سیاسی، اغلب پیامدهای نامطلوبی را به دنبال دارد. چنین رویکردی نه تنها موجب انحطاط ورزش می‌شود، بلکه سیاست را نیز به ابتدال می‌کشاند. در صورتی که ارتباط میان ورزش و سیاست به درستی تنظیم نشود و به صورت آگاهانه مدیریت نگردد، ورزش از کارکرد اصلی خود فاصله گرفته و به ابزاری تخریبی و ضداجتماعی تبدیل خواهد شد. ورود سیاست به ورزش همانند شمشیری دو لبه است که اثرات منفی آن بر کارکردهای مثبت، همچون تقویت روابط بین‌الملل و ترویج صلح و سلامت، غلبه دارد. تبدیل ورزش به ابزاری برای ترویج ایدئولوژی‌های سیاسی و سلطه‌جویی، آن را از ماهیت صلح طلبانه خود دور می‌کند. به علاوه، به کارگیری ورزش به عنوان ابزاری برای فشار دیپلماتیک می‌تواند به تشدید تنش‌های بین‌المللی و از بین رفتن فرصت‌های صلح‌آمیز منجر شود. از سوی دیگر، بهره‌برداری از صنعت ورزش یکی از انگیزه‌های مهم نهادهای قدرت برای ورود به این عرصه است. با نگاهی به لیگ‌های معتبر و پردرآمد جهانی و شرکت‌های بزرگ فعال در این حوزه، می‌توان دریافت که قدرت‌های مسلط جهان چگونه ورزش را به ابزاری برای نفوذ و کنترل تبدیل کرده‌اند. این امر نشان‌دهنده نوعی پدرسالاری سیاسی در ورزش است. یکی از عوامل کلیدی در سیاست زدگی ورزش، حمایت‌های مالی دولت‌ها از این حوزه است. این حمایت‌ها، اگرچه در ظاهر برای توسعه ورزش انجام می‌شود؛ اما دستاویزی برای بهره‌برداری‌های سیاسی است. این روند، زمینه را برای ورود سیاست‌مداران به عرصه حکمرانی ورزش فراهم کرده و استقلال این حوزه را به چالش می‌کشد. با در نظر گرفتن تمام این موارد، تصور جدایی ورزش از سیاست امری غیرواقع‌بینانه و ساده‌انگارانه است. شعار "ورزش عاری از سیاست" در دنیای پیچیده امروز چیزی جز یک توهم خوش‌بینانه نیست؛ بنابراین، افکار عمومی باید با شناختی عمیق از این تعامل، از پذیرش بی‌چون و چرای تبلیغات رسانه‌ای خودداری کرده و نگاه واقع‌بینانه‌تری به این مسئله داشته باشد. در حقیقت، عبارت "سیاست جایی در ورزش ندارد" می‌بایست به "سیاستی که مورد پسند برخی نیست، جایی در ورزش ندارد"، تغییر یابد تا نقش واقعی سیاست در ورزش روشن‌تر گردد. در سال‌های اخیر، پیوند میان

سیاست و ورزش بیش‌ازپیش آشکار شده است. نفوذ سیاست در سازمان‌های ملی و بین‌المللی ورزشی، حضور قدرت‌های سیاسی در مدیریت ورزش و اعمال نفوذ آنان، همگی مؤید این واقعیت هستند. تجربه نشان داده است که بسیاری از افرادی که با عنوان حامی ورزش وارد این حوزه شده‌اند، در نهایت آسیب‌های جدی به اعتبار و ماهیت آن وارد کرده‌اند. نمونه‌ای بارز از این پیوند، واکنش‌های جهانی به حمله نظامی روسیه به اوکراین است. این رویداد موجب شکل‌گیری موجی از اعتراضات و اقدامات تحریمی از سوی کشورها، نهادها و چهره‌های سرشناس ورزشی شد. سازمان‌های ورزشی با تعلیق و تحریم ورزش روسیه، از ابزار دیپلماسی نرم بهره بردند تا در انزوای ژئوپلیتیکی این کشور نقش داشته باشند. این اقدامات به‌نوعی جنگ غیرمستقیم و مقابله غیرنظامی علیه روسیه تعبیر می‌شود. همچنین، این رویکرد فرصتی را برای برخی کشورها فراهم کرد تا اختلافات سیاسی خود با روسیه را از طریق ورزش تسویه کنند (خاتونی، ۱۴۰۰).

در حالی که بخش‌های پیشین نشان داد ورزش به‌عنوان یکی از مؤثرترین اهرم‌های قدرت نرم و دیپلماسی برای تقویت دوستی میان ملت‌ها و مشروعیت بخشی به دولت‌ها عمل می‌کند، استفاده موفقیت‌آمیز روسیه از میزبانی‌های بزرگ (مانند سوچی ۲۰۱۴ و جام جهانی ۲۰۱۸) برای بازسازی تصویر جهانی‌اش، یک روی سکه را آشکار ساخت. این ادغام عمیق و سرمایه‌گذاری کلان بر ساختارهای ورزشی بین‌المللی، هم‌زمان با نقض هنجارهای ژئوپلیتیکی، بزرگ‌ترین نقطه‌ضعف استراتژیک روسیه را فعال کرد. زمانی که روسیه قوانین بین‌المللی را نقض کرد، همین شبکه‌های ورزشی جهانی که پیش‌تر ابزار نفوذ بودند، به‌سرعت تبدیل به سازوکارهای انزوا شدند. این چرخش سریع، بحث را از کارکردهای دیپلماتیک مثبت به سمت استفاده از نهادهای ورزشی به‌عنوان ابزار تحریم و اعمال فشار هماهنگ در صحنه بین‌المللی سوق می‌دهد.

۲- تحریم‌های ورزشی و انزوای روسیه در صحنه بین‌المللی

با جهانی‌شدن ورزش، فدراسیون‌های بین‌المللی ورزشی به‌طور فزاینده‌ای بر مقررات حقوقی متمرکز شده‌اند. این سازمان‌ها، ورزش بین‌المللی را کنترل و اداره می‌کنند. آن‌ها

دارای مجموعه قوانین و مقررات بوده و تشکیلات خود را دارند و تصمیماتی اتخاذ می‌کنند که می‌تواند تأثیرات عمیقی بر وضعیت کاری بازیکنان داشته و یا پیامدهای اقتصادی مهمی را در برداشته باشد. آن‌ها سازمان‌های خودمختار هستند و به دولت‌های ملی وابسته نیستند (طالبی اسفندارانی، ۱۴۰۰). در بسیاری از مسابقات و رویدادهای ورزشی، شاهد تحریم بازی‌ها از جانب دولت‌ها و گاهی هم ورزشکاران در واکنش اعتراضی و برای اعلام مخالفت با برخی رفتارها، اغلب به دلایل سیاسی و یا نقض حقوق بشر بوده‌ایم. رخدادهای ورزشی بین‌المللی می‌توانند واسطه‌ای مؤثر برای بیان نارضایتی میان دو کشور باشند. هرچند ممکن است تحمیل تحریم‌های اقتصادی نیازمند قطعنامه سازمان ملل باشد و باعث بیکاری و فقر در کشور هدف شود، اما تحریم یک رخداد ورزشی به چنین مجوزی احتیاج ندارد. دولت‌ها گاهی به دلایل سیاسی بازی‌های المپیک را تحریم می‌کنند. از موارد کاربرد اهرم تحریم در چارچوب اهداف و سیاست خارجی دولت‌ها بر اساس ملاحظات سیاسی می‌توان به تحریم بازی‌های المپیک ۱۹۵۶ ملبورن^۱، تحریم بازی‌های المپیک ۱۹۷۶ مونترال^۲ از طرف ۲۰ کشور آفریقایی در اعتراض به حضور نیوزیلند در این رقابت‌ها، تحریم بازی‌های المپیک ۱۹۸۰ مسکو از طرف ۶۵ کشور از جمله جمهوری اسلامی ایران و انگلستان در اعتراض به حمله سال ۱۹۷۹ اتحاد جماهیر شوروی به افغانستان، تحریم بازی‌های المپیک ۱۹۸۴ لس‌آنجلس از طرف اتحاد جماهیر شوروی و کل بلوک شرق به جز رومانی و کوبا به همراه جمهوری اسلامی ایران که به دلیل مسائل امنیتی اتفاق افتاد، اشاره کرد (طالبی اسفندارانی، ۱۳۹۹: ۸۳). از سوی دیگر در برخی از موارد سازمان‌ها و نهادهای منطقه‌ای و بین‌المللی ورزشی مانند کمیته بین‌المللی المپیک و یا فدراسیون‌های بین‌المللی ورزشی، در واکنش به رفتارهای خارج از اصول پذیرفته‌شده حقوق بین‌الملل عام، حقوق بین‌الملل بشر و یا نقض تعهدات خاص حقوق عرصه لکس اسپورتیوا، اقدام به تعلیق عضویت نهادهای ورزشی کشور خاطی می‌کنند. از موارد کاربرد این اهرم بازدارنده در چارچوب اهداف نهادهای بین‌المللی ورزش می‌توان

1 Melbourne

2 Montreal

فراتر از میدان بازی: تأثیر جنگ روسیه و ... ۱۹۷

به تعلیق و اخراج کمیته ملی المپیک آفریقای جنوبی از سال ۱۹۶۴ تا ۱۹۹۲ میلادی به دلیل شکل‌گیری نظام آپارتایدی، تعلیق عضویت کمیته ملی المپیک افغانستان از سال ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۲ میلادی به دلیل حاکمیت دولت طالبان، تعلیق عضویت کمیته پارالمپیک روسیه از پارالمپیک ریو ۲۰۱۶ متعاقب دوپینگ سازمان‌یافته به دستور دولت روسیه، تعلیق کمیته المپیک کویت از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۹ به دلیل مداخله دولت در امور کمیته ملی المپیک اشاره کرد. در این قضیه نیز، پیش از اتخاذ تصمیم به تعلیق تیم‌های ورزشی دولت‌های روسیه و بلاروس از سوی کمیته بین‌المللی المپیک، فدراسیون‌های بین‌المللی نظیر فیفا^۱ و یوفا^۲ اقدام به تعلیق فدراسیون‌های ملی دولت‌های روسیه و بلاروس کردند. در این راستا لازم است به ماهیت فدراسیون‌های بین‌المللی ورزشی پرداخت. این نهادها عاملان غیردولتی هستند که مسئولیت مدیریت و انجام فعالیت‌های مربوط به هر یک از رشته‌های ورزشی از جمله برگزاری مسابقات جهانی و همکاری در برگزاری بازی‌های المپیک را در سطح جهان بر عهده داشته و عالی‌ترین مرجع تصمیم‌گیری در هر یک از رشته‌های ورزشی هستند. کمیته بین‌المللی المپیک^۳ این مرجعیت فدراسیون‌های بین‌المللی را به رسمیت شناخته و نقش آن‌ها را در فصل سوم منشور المپیک تعریف نموده است (طالبی اسفندارانی، ۱۴۰۰).

استفاده از ورزش در اهداف سیاسی تنها به تجلیل از قهرمانان و پیروزی‌ها محدود نمی‌شود، بلکه شامل برگزاری رویدادهای مهمی نیز می‌شود که می‌توانند جایگاه یک کشور را در سطح بین‌المللی تقویت کرده و قدرت نرم آن را افزایش دهند. به‌عنوان نمونه، المپیک توکیو^۴ ۱۹۶۴ بازگشت ژاپن به جامعه جهانی پس از جنگ را نشان داد، همان‌طور که المپیک زمستانی کورتینا در ۱۹۵۶ و المپیک تابستانی رم در ۱۹۶۰^۵ چنین نقشی را برای ایتالیا ایفا کردند. همچنین، المپیک پکن ۲۰۰۸^۶ بازتابی از موقعیت جدید چین به‌عنوان

- 1 FIFA
- 2 UEFA
- 3 National Olympic Committee
- 4 Tokyo
- 5 Roma
- 6 Beijing Olympics

یک قدرت اقتصادی و کشور مدرن بود (parks.2020; 592). در این راستا، طی ۱۵ سال گذشته استراتژی روسیه برای کسب میزبانی رویدادهای بزرگ ورزشی تحت هدایت ولادیمیر پوتین^۱ مشهود بوده است. حتی پیش از دوران ریاست جمهوری، او در سازمان‌دهی رویدادهای ورزشی نقش داشت و از جمله در برگزاری بازی‌های دوستی ۱۹۹۴ در سن پترزبورگ مشارکت کرد. در دوران ریاست جمهوری، پوتین در سال ۲۰۰۷ شخصاً به گواتمالا سفر کرد تا میزبانی سوچی برای المپیک زمستانی ۲۰۱۴ را به دست آورد، رویدادی که آن را به نوعی جبران المپیک ۱۹۸۰ مسکو^۲ می‌دانست که به دلیل حمله شوروی به افغانستان از سوی کشورهای غربی تحریم شد. دو سال بعد نیز، او از وزیر ورزش خود خواست تا روسیه را به عنوان میزبان جام جهانی فوتبال ۲۰۱۸ معرفی کند و خود با دیدار با سب بلاتر^۳، رئیس وقت فیفا، از این امر حمایت کرد (goretta.2022).

سازمان‌دهی چنین رویدادهایی برای روسیه از دو جهت اهمیت داشت: نخست، افزایش مشروعیت داخلی دولت و دوم، ارتقای جایگاه بین‌المللی کشور. همچنین، این رویدادها به اجرای پروژه‌های توسعه‌ای محلی منجر می‌شدند که در برخی موارد، فرصتی برای توزیع امتیازات اقتصادی میان حلقه‌های قدرت به شمار می‌رفت. در ادامه این سیاست‌ها، روسیه قرار بود در سال ۲۰۲۲ میزبان فینال لیگ قهرمانان یوفا در سن پترزبورگ^۴ و مسابقات قهرمانی والیبال مردان جهان در ده شهر مختلف باشد. افزون بر این، در تابستان ۲۰۲۱، وزیر امور خارجه روسیه اعلام کرد که برخی شهرهای این کشور در حال بررسی امکان ارائه پیشنهاد برای میزبانی المپیک و پارالمپیک تابستانی ۲۰۳۶ هستند. در کنار تلاش‌های دولتی، شرکت‌های روسی، به ویژه گازپروم^۵، نقش فعالی در ورزش بین‌المللی ایفا کردند و حمایت مالی از تیم‌هایی مانند شالکه آلمان و رویدادهایی همچون لیگ قهرمانان یوفا را بر عهده گرفتند. این شبکه از حمایت‌های مالی، ابزاری برای نفوذ غیرمستقیم سیاسی در

1 Veladimir Putin

2 Moscow

3 Sepp Blatter

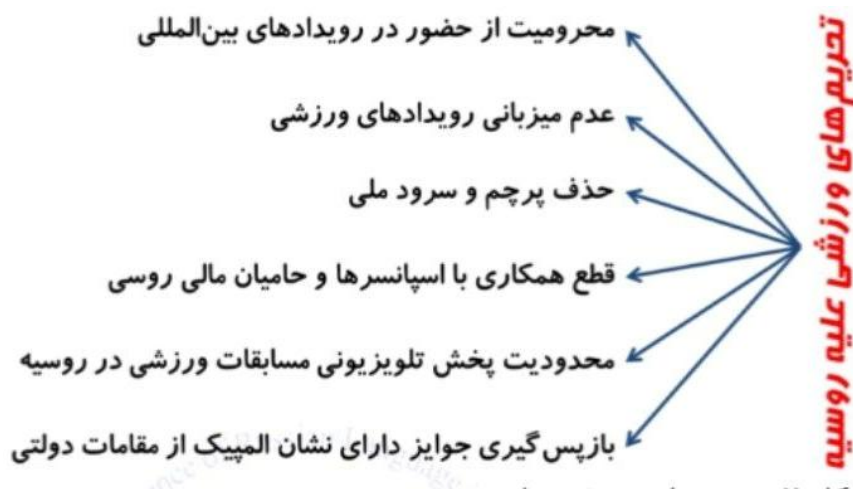
4 Sanpeterzburg

5 Gazprom

کشورهای غربی، به ویژه آلمان، محسوب می‌شد. ورزش بین‌المللی همواره به صورت سازمان یافته در جهت اهداف سیاسی به کار گرفته شده است و این روند در دوران پوتین به وضوح نمایان است. البته، موفقیت این سیاست‌ها وابسته به پذیرش رقابت از سوی سایر کشورها بود، چراکه بدون حضور تیم‌ها و ورزشکاران خارجی، این رویدادها از اعتبار لازم برخوردار نمی‌شدند. ورزش، ذاتاً یک فعالیت تعاملی است. در حالی که ورزش بین‌المللی رقابت، سلسله‌مراتب و گاه تقابل بین کشورها را بازتاب می‌دهد، نیازمند تعامل و پذیرش متقابل کشورها به عنوان رقبای برابر و توافق بر سر قوانین مشترک است. به عبارت دیگر، طرفین باید مایل به رقابت بر اساس اصول پذیرفته شده باشند. با این حال، در صورت نقض جدی حقوق بین‌الملل، این توافقات ممکن است کارایی خود را از دست بدهند. در چنین شرایطی، ورزشکاران، تیم‌ها و سازمان‌های ورزشی کشورهای دیگر ممکن است از رقابت با نمایندگان کشور خاطی یا حضور در رویدادهای آن کشور خودداری کنند که در نهایت به تحریم‌های ورزشی منجر می‌شود و به عنوان ابزاری برای ابراز نارضایتی از سیاست‌های آن دولت به کار می‌رود. منشور المپیک بر اصل بی‌طرفی سیاسی و استقلال سازمان‌های ورزشی تأکید ویژه‌ای دارد (اصل ۵ المپیزم) و از اعضای خود می‌خواهد که از مداخله دولت‌ها اجتناب کنند (ماده ۱۶، ۱، ۵). با این حال، کمیته بین‌المللی المپیک و فدراسیون‌های جهانی ناگزیر به تعامل با دولت‌ها هستند، زیرا دولت‌ها باید ضمانت‌هایی برای برگزاری رویدادهایی مانند بازی‌های المپیک ارائه دهند (ماده ۳۳). با این حال، جنگ روسیه و اوکراین چالشی اساسی برای اصول منشور المپیک ایجاد کرده و امکان پایبندی کامل به این اصول را با دشواری مواجه ساخته است (نباتی. ضیا. ۱۴۰۳: ۷۹۵).

با توجه به ماهیت چندجانبه و گفتمان گسترده ورزش در جامعه بین‌الملل، تحریم‌های ورزشی به عنوان یک ابزار سیاسی برای اعتراض به رفتارهای خاص دولت‌ها و تأثیرگذاری بر تغییرات اجتماعی و سیاسی استفاده می‌شوند. وقتی پوتین چهار روز پس از بازی‌های پکن و سخنرانی رئیس کمیته بین‌المللی المپیک درباره ضرورت احترام به پیمان المپیک مبنی بر رعایت اصل صلح و دوستی میان کشورها، نیروهای خود را به سمت مرزهای اوکراین اعزام کرد، هیئت اجرایی کمیته بین‌المللی المپیک با برگزاری جلسه‌ای فوری،

تصمیم به اعمال محدودیت‌ها و تحریم ورزش روسیه گرفت. وزرا و دبیران دولتی از ۳۷ کشور غربی بیانیه‌ای درباره جنگ روسیه علیه اوکراین و تأثیر آن بر ورزش بین‌المللی امضا کردند. این بیانیه از فدراسیون‌های ورزشی بین‌المللی باعث شد که اقدامات زیر در پاسخ به جنگ به اصطلاح بی‌معنی و بدون دلیل روسیه با حمایت بلاروس انجام گیرد (نباتی، ضیا، ۱۴۰۳: ۷۹۸).

کمیته بین‌المللی المپیک بلافاصله در روز شروع تجاوز نظامی روسیه به خاک اوکراین، طی بیانیه‌ای اقدام روسیه را به شدت محکوم نمود و آن را نقض «قطعنامه صلح المپیک» مصوب مجمع عمومی ملل متحد (۲ دسامبر ۲۰۲۲) دانست. همچنین کارگروه ویژه‌ای جهت رصد تحولات اوکراین و تمهید کمک‌های بشردوستانه به اعضای جامعه المپیک در آن کشور تشکیل داد. متعاقباً، در تاریخ ۲۵ فوریه، یک روز پس از تجاوز نظامی روسیه به اوکراین، کمیته اجرایی کمیته بین‌المللی المپیک از تمامی فدراسیون‌های ورزشی بین‌المللی درخواست نمود که تمامی رویدادهای ورزشی که قرار است در روسیه و بلاروس برگزار شود را لغو کرده یا محل برگزاری را تغییر دهند. به موجب همان بیانیه، کمیته اجرایی از تمامی فدراسیون‌های ورزشی درخواست نمود که از حضور کلیه

فراتر از میدان بازی: تأثیر جنگ روسیه و ... ۲۰۱

ورزشکاران روس یا بلاروسی و برافراشتن پرچم این دو کشور در رویدادهای ورزشی بین‌المللی ممانعت کنند. در نهایت، کمیته بین‌المللی المپیک طی مصوبه‌ای در تاریخ ۲۸ فوریه ۲۰۲۲، به اعضای خود توصیه کرد که از دعوت یا شرکت ورزشکاران و مقامات روس و بلاروسی در رویدادهای ورزشی خودداری کنند و از برگزاری هرگونه رویداد ورزشی در روسیه یا بلاروس اجتناب کنند. کمیته بین‌المللی پارالمپیک نیز با توجه به بازی‌های زمستانه پارالمپیک پکن (۳ لغایت ۱۴ مارس ۲۰۲۲)، اگرچه ابتدا حضور ورزشکاران روس و بلاروسی تحت پرچم کمیته بین‌المللی پارالمپیک را تجویز نمود، یک روز پیش از آغاز رقابت‌ها، طی جلسه‌ای ویژه مورخ ۳ مارس ۲۰۲۲، تصویب نمود که از ورود ورزشکاران روس و بلاروسی به محل مسابقات جلوگیری خواهد شد و ورزشکاران کشورهای مذکور امکان شرکت در بازی‌های زمستانه پارالمپیک^۱ را نخواهند داشت. به همین ترتیب، سایر نهادهای ورزشی نیز اقدامات مختلفی را علیه ورزشکاران و مقامات روسیه و بلاروس اتخاذ نمودند. به‌عنوان نمونه، فدراسیون جهانی فوتبال (فیفا) و کنفدراسیون فوتبال اروپا (یوفا) طی بیانیه‌ای مشترک، حضور تمامی تیم‌های فوتبال روسیه، ملی و باشگاهی، را در مسابقات فوتبال تعلیق نمودند. فدراسیون جهانی جودو نیز طی بیانیه‌ای، عنوان «رئیس افتخاری» و «سفیر فدراسیون بین‌المللی جودو» را از ولادیمیر پوتین سلب نمود و ضمن لغو تمامی مسابقات جودو که قرار بود در روسیه برگزار شود، اعلام کرد که جودوکاران روس تنها تحت پرچم و نشان فدراسیون بین‌المللی جودو می‌توانند در رقابت‌های این فدراسیون شرکت کنند. فدراسیون جهانی تکواندو^۲ نیز کمر بند مشکی افتخاری پوتین را مسترد داشت و برافراشتن پرچم کشورهای روسیه و بلاروس و پخش سرود ملی آن‌ها را در رقابت‌های تکواندو ممنوع کرد. متعاقباً، حضور و شرکت کلیه ورزشکاران روس و بلاروسی در رقابت‌های تکواندو نیز ممنوع گردید (عبداللهی، ۱۴۰۱: ۱۰۲-۱۰۳).

1 Paralympics

2 World Tekwando Sport Federation

به طور کلی تحریم‌های ورزشی علیه روسیه پس از حمله به اوکراین، این کشور را از بسیاری از رقابت‌های بین‌المللی محروم کرده و منجر به انزوای آن در صحنه جهانی شده است. این تحریم‌ها شامل محرومیت تیم‌های ورزشی، لغو میزبانی مسابقات و تحریم ورزشکاران بوده که تأثیرات منفی بر دیپلماسی، اقتصاد ورزش و روحیه ورزشکاران روسیه گذاشته است. روسیه با برگزاری رقابت‌های داخلی و همکاری با کشورهای هم‌پیمان سعی در کاهش اثرات این تحریم‌ها دارد، اما همچنان با چالش‌های جدی مواجه است. آینده این وضعیت به تحولات جنگ اوکراین و تعاملات سیاسی بستگی دارد.

تصمیمات نهادهای بالادستی ورزش، نظیر تعلیق‌ها و ممنوعیت‌های اعمال‌شده توسط کمیته بین‌المللی المپیک و فدراسیون‌های اصلی، تنها نقطه آغازین واکنش جامعه جهانی نبود، بلکه تبدیل به مکانیسم فعال‌سازی برای تأثیرات گسترده‌تر جنگ روسیه و اوکراین بر ساختار ورزش و سیاست جهانی شد. این تحریم‌های اولیه، که مستقیماً بر حضور ورزشکاران و تیم‌ها متمرکز بودند، به سرعت به یک اهرم فشار همه‌جانبه تبدیل شدند. در نتیجه، دامنه تأثیرگذاری از سطح رقابت‌های ورزشی فراتر رفت و به عرصه‌های دیپلماتیک، اقتصادی و اجتماعی کشیده شد، که خود موجب تقویت دو قطبی‌سازی نظام بین‌الملل و تغییر در نقش سنتی ورزش به عنوان یک عرصه خنثی گردید.

۳- پیامدهای جنگ و تحریم‌های بین‌المللی بر ورزش و سیاست

نقش دولت‌ها در ساختار آشکار و پنهان کارگزاران ورزشی، بسیاری از مناسبات این حوزه را به شکلی معنادار تعریف کرده و چشم‌اندازی جدید به کارکرد ویژه ورزش، به عنوان یکی از محبوب‌ترین پدیده‌های مورد پذیرش مردم در سراسر جهان، گشوده است. همچنین، تأثیرگذاری و نقش ورزش در سیاست، در بسیاری از موارد دولت‌ها را منتفع ساخته و یاری رسانده یا به عنوان ابزاری در اختیار افراد جامعه برای پیگیری خواسته‌ها و مطالبات خود مورد بهره‌برداری قرار گرفته است. از سوی دیگر، ورزش بر مفاهیم کلیدی روابط بین‌الملل همچون قدرت، منافع ملی، امنیت، صلح، دولت-ملت‌سازی، اعتبار و منزلت، سیاست خارجی، دیپلماسی و قدرت نرم اثرگذار بوده و در این عرصه‌ها

فراتر از میدان بازی: تأثیر جنگ روسیه و ... ۲۰۲۳

نقش آفرینی می‌کند. دولت‌ها با اختصاص بودجه به حوزه ورزش، در ابعاد گوناگونی از جمله تعیین شعارهای ورزشی، انتخاب بازیکنان و مربیان، تعیین ملیت، محل و شیوه برگزاری رویدادهای ورزشی اعمال نفوذ می‌کنند. این نفوذ گاه تا حدی پیش می‌رود که حتی قضاوت‌های ورزشی نیز دستخوش سیاست زدگی می‌شود. در عین حال، توجیه مشروع دولت‌ها برای مداخله و کنترل ورزش، زمینه را برای تنظیم سیاست‌ها و مقررات ورزشی و حتی میانجی‌گری در حل اختلافات میان افراد و گروه‌های ورزشی فراهم می‌سازد. علاوه بر این، برگزاری رقابت‌های ورزشی مستلزم هماهنگی با مدیریت شهری، تأمین امکانات و زیرساخت‌ها، و همکاری با نیروهای امنیتی، رسانه‌ها و حامیان ملی و بین‌المللی است که بدون مداخله دولت‌ها تحقق‌پذیر نیست. البته تأثیر سیاست بر ورزش صرفاً به اقدامات دولت‌ها محدود نمی‌شود، بلکه احزاب سیاسی، گروه‌های مخالف و نهادهای غیردولتی نیز از ورزش به‌عنوان ابزاری برای تبلیغات، افزایش نفوذ اجتماعی و تضعیف رقبای سیاسی بهره می‌برند (شاه‌رضایی، شیرزادی، ۱۳۹۷: ۱۱۸).

از سوی دیگر، سیاست‌گذاری‌های ورزشی دولت‌ها، به‌ویژه در حوزه تعاملات و همکاری‌های ورزشی با سایر کشورها و سازمان‌های بین‌المللی، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در این راستا، دیپلماسی ورزشی به دولت‌ها امکان می‌دهد تا از ورزش به‌عنوان ابزاری برای اعمال فشار بر سایر کشورها یا بیان اعتراضات خود استفاده کنند. این مسئله در تحریم مسابقات و رویدادهای ورزشی توسط برخی کشورها مشهود است، به‌گونه‌ای که در دوره‌هایی از بازی‌های المپیک، برخی کشورها در راستای سیاست‌های خارجی خود و در قالب دیپلماسی فشار و منزوی‌سازی، از حضور در این رقابت‌ها امتناع ورزیده‌اند (زرگر، ۱۳۹۴: ۲۲-۲۳). از جمله آن می‌توان به رخدادهای پیرامون جنگ روسیه و اوکراین اشاره کرد که در فاصله اندک از آغاز تجاوز روسیه به اوکراین، واکنش‌های متفاوتی از سوی دولت‌ها و نهادهای بین‌المللی ابراز گردید؛ از تحریم‌های اقتصادی گسترده علیه دولت روسیه و مقامات سیاسی آن کشور گرفته تا آغاز تحقیقات دیوان بین‌المللی کیفری راجع به جرائم جنگی احتمالی ارتكابی در اوکراین. در این میان، ورزش جهانی یکی از نخستین حوزه‌هایی بود که از وضعیت یادشده متأثر گردید و

واکنش‌های سریع، شدید و بحث‌برانگیزی را برانگیخت که مواردی از آن در قسمت‌های پیشین مورد اشاره قرار گرفت، این سلسله اقدامات سریع و شدید کمیته‌های بین‌المللی المپیک و پارالمپیک و به تبع آن سایر نهادهای ورزشی، بسیار بحث‌برانگیز گشته و علاوه بر اعتراض‌های رسمی کشورهای روسیه و بلاروس، انتقادهای دیگری را نیز از سوی حقوق‌دانان و فعالان ورزشی به دنبال داشته است (عبداللهی، ۱۴۰۱: ۱۰۰). دنیای ورزش هیچ‌گاه از وضع رژیم تحریم‌ها و تعلیق‌ها مصون نبوده است. هرچند در مواردی محدود با اعمال تحریم و تعلیق ورزشی به دلیل نقض کرامت انسانی و آپارتاید سیستماتیک شاهد تغییر رویه دولت ناقض بوده‌ایم؛ اما همچنان بحث قانونی بودن این دسته اقدامات مطرح است، به‌خصوص در زمانی که وضع تحریم‌ها و تعلیق‌های ورزشی با چاشنی سیاست عجین شده باشد. تحریم‌ها و تعلیق‌های ورزشی به‌عنوان ابزاری برای جلوگیری از نقض حقوق بنیادین بشری، خود نیز سبب محدود شدن حقوق بشر و در برخی مواقع حتی نقض آن می‌گردد (طالبی اسفندارانی، ۱۴۰۱: ۱۱۳).

اما تحریم‌های ورزشی علیه روسیه به دلیل حمله این کشور به اوکراین نه تنها صحنه‌های رقابت بین‌المللی را متحول کرده است، بلکه پیامدهای عمیقی برای جایگاه جهانی این کشور به همراه داشته است. این تحریم‌ها که توسط کمیته بین‌المللی المپیک و فدراسیون‌های ورزشی بین‌المللی اعمال شده، باعث حذف ورزشکاران روسی از بسیاری از مسابقات مهم شده و نمادهای ملی این کشور را به حاشیه رانده است. از سوی دیگر تحریم ورزشکاران روسی و عدم اجازه در جهت حضور در المپیک باعث شد ورزش قهرمانی این کشور دچار آسیب‌های گوناگونی گردد. به گونه‌ای که بسیاری از قهرمانان کشتی روسیه ترجیح دادن برای ادامه حیات ورزش قهرمانی خود زیر پرچم سایر کشورها به رقابت پردازند، بر این اساس در جریان المپیک ۲۰۲۴ پاریس اولین مدال طلا تاریخ ورزش مردان بحرین توسط احمد تاج‌دینف^۱ داغستانی روسی به دست آمد. از سوی دیگر

1 Akhmed Tazhudinov

فراتر از میدان بازی: تأثیر جنگ روسیه و ... ۲۰۵

می توان به مدال طلا المپیک ماگومد رمضانف^۱ چچنی برای بلغارستان و رازمبک جمالوف^۲ برای ازبکستان اشاره داشت. در همین راستا کسب مدالهای برنز المپیک توسط اسلام دودایف^۳ و چرمن والیف^۴ برای آلبانی و دوران کورگلیف^۵ برای یونان را می توان از آثار گسترده تحریم ورزشکاران روسی دانست. امری که باعث شد ورزش روسیه به خصوص کشتی چه در ابعاد منطقه و جهانی دچار ضعف و در نهایت جایگاه قدرت نرم و پرستیژ بین المللی فدراسیون روسیه خدشه دار گردد.

علاوه بر تأثیرات اقتصادی و کاهش درآمدهای حاصل از اسپانسرهای، این تحریمها به انزوای بین المللی روسیه دامن زده و اعتبار ورزشی این کشور را به چالش کشیده است. با توجه به استفاده گسترده روسیه از ورزش به عنوان ابزاری برای تبلیغات سیاسی و تقویت هویت ملی، این تحریمها ضربه ای جدی به تلاش های کرملین برای نمایش قدرت و اتحاد ملی محسوب می شود. به طور کلی، می توان این پیامدها را در چهار دسته اقتصادی، سیاسی و اجتماعی-فرهنگی و ورزشی قرار داد.

* پیامدهای اقتصادی: تحریم های ورزشی علیه روسیه می توانند به کاهش درآمدهای اقتصادی این کشور از طریق کاهش مشارکت در رویدادهای ورزشی، کاهش درآمدهای حاصل از اسپانسرهای و تبلیغات، کاهش سرمایه گذاری های این کشور در پروژه های مشترک، کاهش فرصت های کسب درآمد از طریق حق پخش تلویزیونی، لطمه به برندهای مربوط به این کشور و صنعت گردشگری آن منجر شوند. این کاهش درآمدها می تواند بر اقتصاد روسیه و روابط تجاری و اقتصادی با سایر کشورها تأثیر بگذارد.

* پیامدهای سیاسی: تحریم های ورزشی، روسیه را از صحنه های مهم بین المللی حذف کرده و به انزوای این کشور در جامعه جهانی منجر خواهد شد. این انزوا نه تنها بر روابط دیپلماتیک روسیه با سایر کشورها تأثیر می گذارد، بلکه تصویر جهانی روسیه را نیز

1 Magomed Ramzanov

2 Razambek Jamalov

3 Islam Dudaev

4 Chermen Valiev

5 Dauren Kurugliev

تضعیف می‌کند. از طرفی، ورزش همواره یکی از ابزارهای قدرتمند روسیه برای نمایش قدرت نرم و تقویت نفوذ فرهنگی خود در جهان بوده است. با تحریم‌های ورزشی، این کشور توانایی خود را برای استفاده از ورزش به‌عنوان ابزاری برای جذب و تأثیرگذاری بر افکار عمومی جهانی از دست خواهد داد. همچنین، تحریم‌های ورزشی می‌توانند به تضعیف روابط روسیه با کشورهای متحد خود نیز منجر شوند. این کشورها ممکن است از حمایت‌های بین‌المللی خود نسبت به روسیه بکاهند یا در همبستگی با جامعه جهانی به تحریم‌ها بپیوندند. از این رو، تحریم‌های ورزشی می‌توانند به‌عنوان اهرم فشاری در مذاکرات بین‌المللی علیه روسیه مورد استفاده قرار گیرند. کشورهای تحریم‌کننده می‌توانند از این تحریم‌ها به‌عنوان ابزاری برای افزایش فشار بر روسیه جهت تغییر رفتارهای خود در عرصه بین‌المللی استفاده نمایند.

همچنین جنگ روسیه و اوکراین باعث افزایش دوقطبی شدن نظام بین‌الملل شد. و باعث شد که

- نهادهای بین‌المللی، از جمله سازمان ملل، تحت تأثیر این بحران قرار بگیرند و کارآمدی آن‌ها در حل بحران‌های بین‌المللی زیر سؤال برود.
- اتحادیه اروپا و ناتو، به‌ویژه با پیوستن سوئد و فنلاند به ناتو، تقویت شوند و کشورهای غربی یکپارچگی بیشتری در برابر روسیه نشان دهند.
- * پیامدهای ورزشی: ورزش نیز یکی از عرصه‌هایی بود که به‌شدت تحت تأثیر تحریم‌های بین‌المللی قرار گرفت. برخی از مهم‌ترین پیامدها عبارت‌اند از:
 - محرومیت تیم‌های ورزشی روسیه: فیفا و یوفا تیم‌های ملی و باشگاهی روسیه را از حضور در رقابت‌های بین‌المللی حذف کردند.
 - لغو میزبانی رویدادهای بین‌المللی: شهرهای روسیه از میزبانی مسابقات مهمی مانند لیگ قهرمانان اروپا و فرمول ۱ محروم شدند.
 - ممنوعیت حضور ورزشکاران روس در برخی رقابت‌ها: در بسیاری از رشته‌ها، ورزشکاران روس مجبور شدند تحت پرچم بی‌طرف رقابت کنند.

فراتر از میدان بازی: تأثیر جنگ روسیه و ... ۲۰۷

• تحریم‌های مالی علیه باشگاه‌ها: باشگاه‌های روسی با مشکلات مالی شدیدی مواجه شدند، زیرا حامیان مالی بین‌المللی از همکاری با آنها امتناع کردند (نباتی، ضیا، ۱۴۰۳: ۸۰۰).

* پیامدهای اجتماعی-فرهنگی: ورزش یکی از ابزارهای مهم تعاملات فرهنگی بین کشورهاست و عدم حضور ورزشکاران روسی در مسابقات بین‌المللی باعث کاهش تعاملات فرهنگی بین روسیه و سایر کشورها خواهد شد. همچنین، نقش ورزشکاران روسی به‌عنوان نمادهای افتخار ملی برای این کشور در ایجاد هویت ملی بسیار کم‌رنگ خواهد شد. این انزوای فرهنگی می‌تواند به کاهش تبادلات و کاهش شناخت و درک متقابل بین مردم روسیه و مردم سایر کشورها منجر شود و از تعاملات فرهنگی و ورزشی مثر ثمر جلوگیری کند. ضمناً، تحریم‌های ورزشی ممکن است نارضایتی عمومی را در داخل روسیه افزایش دهد. مردم عادی که به ورزش و مسابقات بین‌المللی علاقه‌مند هستند، از عدم حضور تیم‌ها و ورزشکاران روسی در این رویدادها ناراضی خواهند بود و این نارضایتی می‌تواند به اعتراضات اجتماعی و فرهنگی علیه نظام حکمرانی این کشور منجر شود. در همین راستا، مفاهیمی مانند رقابت سالم، تلاش برای موفقیت و تعامل از طریق ورزش ممکن است تحت تأثیر این تحریم‌ها دچار نزول ارزشی شوند. البته در نگاهی دیگر، تحریم‌های ورزشی می‌توانند به افزایش احساسات ملی‌گرایانه در میان مردم روسیه منجر شوند، طوری که این تحریم‌ها را به‌عنوان حمله‌ای به فرهنگ و هویت ملی خود تلقی کنند و در نتیجه احساسات ملی‌گرایانه و حمایت از دولت خود را در پیش گیرند (Chatterjee.2022). در مجموع، جنگ روسیه و اوکراین و تحریم‌های بین‌المللی علیه روسیه، نه تنها در حوزه سیاست و اقتصاد، بلکه در ورزش و سایر زمینه‌های اجتماعی نیز پیامدهای عمیقی داشته است که آثار آن در بلندمدت نیز ادامه خواهد داشت.

نتایج کیفی بخش پیشین، ماهیت تحریم‌ها را در سه ساحت کلی اقتصادی (کاهش درآمدها)، سیاسی (انزوای بین‌المللی) و اجتماعی-فرهنگی (هویت زدایی) دسته‌بندی نمود. این دسته‌بندی کیفی، اکنون نیازمند اعتباربخشی و کمی‌سازی است تا عمق و شدت این اثرات بر زیرساخت ورزش روسیه مشخص شود. بررسی داده‌های آماری و مالی

سال‌های پس از ۲۰۲۲، نه تنها صحت این دسته‌بندی‌ها را تأیید می‌کند، بلکه نشان می‌دهد که این تحریم‌ها از یک تهدید صرف، به شوک‌های سیستمی تبدیل شده‌اند؛ شوک‌هایی که ابعاد سرمایه انسانی را از طریق مهاجرت اجباری (تغییر تابعیت) و شریان‌های مالی را از طریق فسخ قراردادهای تجاری، به شکل قابل‌اندازه‌گیری متضرر ساخته‌اند.

۴- یافته‌های پژوهش

۴-۱- مضامین فراگیر استخراج‌شده

تحلیل داده‌ها منجر به شناسایی سه مضمون فراگیر در رابطه با تبدیل ورزش به عرصه مجازات ژئوپلیتیک شد:

مضمون ۱ تحریم به‌مثابه تخریب مشروعیت نهادی و نمادین

تعریف مجموعه اقداماتی که هدف آن حذف نمادهای رسمی و نهادهای ورزشی روسیه از صحنه بین‌الملل بود.

مفاهیم محوری: حذف نهادی، محرومیت نمادین.

شواهد کلیدی از داده‌ها:

❖ کد IOC-NoSymbols کلیه نمادهای روسیه و بلاروس در المپیک استفاده نخواهد شد (از بیانیه IOC، ۲۵ فوریه ۲۰۲۲)

❖ کد FIFA-Suspension فدراسیون فوتبال روسیه از رقابت‌ها معلق شد (از بیانیه FIFA، ۲۸ فوریه ۲۰۲۲)

❖ کد WT-Strip-Honor: کمربند افتخاری پوتین مسترد شد" (از اطلاعیه فدراسیون جهانی تکواندو، ۱ مارس ۲۰۲۲).

تحلیل این شواهد نشان می‌دهد واکنش سریع نهادها معطوف به هویت و مشروعیت بود. این مرحله اول تحریم، پارادایم "بی‌طرفی ورزش" را نقض کرد.

پیامد عینی این مضمون، حذف نمادهای روسیه از رسانه‌های جهانی و کاهش شدید حضور دیپلماتیک ورزشی این کشور بود. به‌عنوان مثال، گزارش سالانه ۲۰۲۳ UEFA

فراتر از میدان بازی: تأثیر جنگ روسیه و ... ۲۰۹

نشان می‌دهد که هیچ مقام ورزشی روسی در مجامع تصمیم‌گیری این کنفدراسیون حضور نداشته است (UEFA, 2023).

مضمون ۲: تحریم به‌مثابه شوک اقتصادی و قطع وابستگی مالی
تعریف هدف‌گیری سیستماتیک جریان‌های مالی و سرمایه‌گذاری‌های ورزشی روسیه در شبکه جهانی ورزش.

مفاهیم محوری: انزوای مالی، قطع جریان سرمایه.

شواهد کلیدی از داده‌ها:

❖ کد UEFA-Gazprom-End یوفا قرارداد اسپانسی با گازپروم را با عجله فسخ کرد (از گزارش ESPN، ۲۸ فوریه ۲۰۲۲)

❖ کد FI-Sochi-Cancel گرند پری روسیه فرمول ۱ از تقویم حذف شد (از بیانیه FIA، ۳ مارس ۲۰۲۲)

❖ کد Report-Revenue-Loss باشگاه‌های روسی با از دست دادن درآمدهای اروپایی در آستانه ورشکستگی قرار دارند (از گزارش Sports Business Journal، می ۲۰۲۲)
تحلیل این مرحله، نظریه "وابستگی متقابل تسلیحاتی شده" را عینیت می‌بخشد.
شبکه‌ای که روسیه برای کسب قدرت نرم در آن سرمایه‌گذاری کرده بود، به‌سرعت علیه آن به کار گرفته شد.

شواهد کمی این مضمون، گویای عمق فشار اقتصادی است. بر اساس گزارش Statista (۲۰۲۳)، درآمد باشگاه‌های روسی از رقابت‌های اروپایی از ۲۱۰ میلیون یورو در ۲۰۲۱ به صفر در ۲۰۲۲ رسید. همچنین، لغو ۲۲ قرارداد اسپانسی بزرگ (از جمله گازپروم با یوفا) خسارتی بالغ بر ۴۰۰ میلیون یورو برآورد شده است (Sports Business Journal, 2023).

مضمون ۳ تحریم به مثابه هویت زدایی فردی و مهاجرت اجباری ورزشکاران
تعریف پیامدهای تحریم در سطح خرد که منجر به جدایی ورزشکاران از هویت ملی و
جست و جوی مجرای جدید برای رقابت شد.

مفاهیم محوری بی هویتی اجباری، مهاجرت ورزشی.

شواهد کلیدی از داده‌ها

❖ کد Athlete-Neutral-Flag ورزشکاران روس تنها تحت پرچم بی طرف مجاز به رقابت
هستند (در بیانیه‌های متعدد IOC)

❖ کد News-Wrestler-Bahrain احمد تاجدینف، دارنده مدال طلای پاریس ۲۰۲۴: 'من
این مدال را برای بحرین و مردم آن بردیم'" (از مصاحبه رویترز، اوت ۲۰۲۴).

❖ کد Report-Athlete-Exodus ده‌ها ورزشکار نخبه روس درخواست تغییر تابعیت
داده‌اند (از گزارش Inside the Games، ژوئن ۲۰۲۳)

تحلیل این مضمون، عمیق‌ترین اثر تحریم را نشان می‌دهد: تخریب سرمایه انسانی و نمادین.
بدن ورزشکار از "نماد ملی" به "کالای جهانی" یا "نماد شکست سیاست" تبدیل می‌شود
پیامد عینی این مضمون، "مهاجرت ورزشی" (Athletic Migration) به عنوان یک
پدیده سیستماتیک بود. داده‌های وبسایت رسمی المپیک (Olympics.com) نشان
می‌دهد در المپیک پاریس ۲۰۲۴، حداقل ۱۵ مدال آور سابق یا بالقوه روسی زیر پرچم
کشورهای دیگر (از جمله بحرین، بلغارستان، ازبکستان) رقابت کردند. این رقم معادل
تقریباً ۳۰٪ از مدال‌آوران روس در المپیک قبلی (توکیو ۲۰۲۰) است.

مضمون فراگیر	مفهوم محوری	کد باز (اولیه)	متن خام (گزیده)
تخریب مشروعیت نهادی و نمادین	حذف نهادی	IOC-uspension- Russia	کمیته بین‌المللی المپیک شرکت روسیه را تعلیق می‌کند
شوک اقتصادی و قطع وابستگی مالی	قطع جریان مالی	UEFA-Gazprom Contract- Terminated	یوفا قرارداد با گازپروم را فسخ کرد
هویت زدایی فردی و مهاجرت اجباری	تغییر هویت ورزشی	Wrestler-Bahrain- Medal	کشتی‌گیر روس برای بحرین مدال گرفت

پژوهش حاضر با هدف تبیین چگونگی تأثیر جنگ ۲۰۲۲ روسیه و اوکراین بر مناسبات ورزش جهانی و تغییر رویکرد نهادهای بین‌المللی انجام شد. یافته‌های حاصل از تحلیل مضمون اسناد و گزارش‌های مرتبط، سه مضمون فراگیر را آشکار ساخت: (۱) تحریم به‌مثابه تخریب مشروعیت نهادی و نمادین، (۲) تحریم به‌مثابه شوک اقتصادی و قطع وابستگی مالی، و (۳) تحریم به‌مثابه هویت زدایی فردی و مهاجرت اجباری ورزشکاران. در این بخش، این یافته‌ها در چارچوب نظری پژوهش تفسیر شده، با ادبیات موضوع مقایسه و پیامدهای گسترده‌تر آن‌ها تحلیل می‌شود. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که واکنش جامعه ورزش جهانی به تهاجم روسیه به اوکراین، صرفاً یک محکومیت اخلاقی یا مجموعه‌ای از اقدامات تنبیهی مجزا نبود، بلکه یک استراتژی چند سطحی هماهنگ بود که هم‌زمان ساختار (نهادهای رسمی)، سرمایه (جریان‌های مالی) و عواملان (ورزشکاران) ورزش روسیه را هدف گرفت. این سه سطح در عمل، فرآیندی را شکل دادند که می‌توان آن را "گذار پارادایمی از ادغام به انزوا" نامید. روسیه در دهه پیش از جنگ، با سرمایه‌گذاری کلان در میزبانی رویدادها و اسپانسر شبکه‌های ورزشی اروپایی، به‌طور عمیقی در ساختار ورزش جهانی ادغام شده بود تا از آن به‌عنوان بستری برای قدرت نرم و مشروعیت بخشی بهره‌برداری کند (نای، ۲۰۰۴). با این حال، یافته‌ها به‌وضوح نشان می‌دهند که همین شبکه‌های ادغام، بلافاصله پس از نقض هنجارهای بنیادین بین‌المللی، به ابزاری کارآمد برای انزوای ساختاری این کشور تبدیل شدند.

این گذار، مصداق بارز نظریه وابستگی متقابل تسلیحاتی شده (Farrell & Newman, 2019) است. بر اساس این نظریه، وابستگی‌های متقابل در شبکه‌های جهانی می‌توانند در زمان منازعه، به اهرمی برای اعمال فشار و coercion تبدیل شوند. * سطح نهادی-نمادین (مضمون اول)، نشان‌دهنده تسلیح‌سازی گره‌گاه‌های هنجاری است. نهادهایی مانند IOC و FIFA که خود ضامن بی‌طرفی و همه‌شمولی ورزش قلمداد می‌شدند، با تعلیق عضویت و حذف نمادهای ملی، به‌سرعت به بازیگران سیاسی فعال مبدل شدند. این اقدام، مشروعیت بین‌المللی روسیه را مستقیماً هدف قرار داد.

* سطح اقتصادی (مضمون دوم)، عینیت تسلیح سازی گره‌گاه‌های مالی است. قراردادهای اسپانسی کلان (مانند گازپروم و یوفا) و درآمدهای حاصل از حق پخش و میزبانی که شریان‌های حیاتی اقتصاد ورزش روسیه بودند، یک‌به‌یک قطع شدند. این امر نه تنها یک ضربه مالی فوری وارد کرد؛ بلکه نشان داد وابستگی مالی دوطرفه می‌تواند به یک آسیب‌پذیری استراتژیک یک طرفه تبدیل شود.

* سطح فردی-هویت (مضمون سوم)، پیچیده‌ترین وجه این فرآیند را نشان می‌دهد. در این سطح، سرمایه انسانی و نمادین روسیه هدف قرار گرفت. وابستگی ورزشکاران نخبه به شبکه رقابت‌های بین‌المللی برای تحقق حرفه‌ای خود، آن‌ها را در معرض یک دوراهی اجباری قرار داد: انزوا و محو شدن، یا تغییر هویت و مهاجرت ورزشی. انتخاب بسیاری از آنان گزینه دوم بود، که خود به معنای زوال یکی از ملموس‌ترین دارایی‌های قدرت نرم روسیه (قهرمانان ملی) و تقویت رقابت ژئوپلیتیک آن بود.

واکنش بی‌سابقه و هماهنگ نهاد‌های ورزشی به جنگ اوکراین، پیامدهای مهمی برای درک جایگاه ورزش در نظام بین‌الملل دارد.

* پایان توهم خودمختاری ورزش: این رویداد به وضوح نشان داد که "ورزش‌کاری از سیاست" یک آرمان ناممکن در جهان به‌هم‌پیوسته و رقابت‌آمیز امروز است. نهاد‌های ورزشی در مواجهه با یک بحران اخلاقی-سیاسی بزرگ، نتوانستند یا نخواستند در پناه بی‌طرفی بمانند و به اجبار یا اختیار، وارد عرصه منازعه شدند.

/ شکل‌گیری الگویی جدید برای تحریم‌ها: تحریم‌های ورزشی علیه روسیه، الگویی را تثبیت کرد که فراتر از تحریم‌های دولتی سنتی عمل می‌کند. این الگو مبتنی بر فعال‌سازی شبکه‌های غیردولتی اما بسیار مؤثر (نهاد‌های ورزشی جهانی، شرکت‌های اسپانسی بین‌المللی، رسانه‌های ورزشی) برای اعمال فشار است. این می‌تواند به یک ابزار استاندارد در زرادخانه «جنگ ترکیبی» در آینده تبدیل شود.

* هشدار استراتژیک برای سایر کشورها: این واقعه برای سایر کشورها، به‌ویژه آن‌هایی که مانند روسیه از ورزش برای اهداف قدرت نرم و مشروعیت بخشی استفاده گسترده می‌کنند، یک هشدار استراتژیک است.

آن‌ها باید به این پرسش بیندیشند که آیا ادغام عمیق در ساختارهای ورزشی جهانی که امروز دارایی محسوب می‌شود، می‌تواند در فردای یک بحران ژئوپلیتیک، به بزرگ‌ترین بدهی و نقطه آسیب‌پذیر آن‌ها تبدیل گردد؟ در مجموع، بحث حاضر نشان می‌دهد که جنگ اوکراین تنها یک درگیری نظامی نبود، بلکه محرکی برای یک بازآرایی نقش و کارکرد ورزش در صحنه جهانی شد. ورزش از یک عرصه نسبتاً خودمختار با کارکردهای عمدتاً فرهنگی و دیپلماتیک، به یک زیرسیستم حساس و مؤثر در منازعات ژئوپلیتیک تبدیل شده است که می‌تواند هم‌زمان به‌عنوان قربانی، صحنه و سلاح در این منازعات عمل کند.

نتیجه‌گیری

این پژوهش با روش کیفی تحلیل مضمون و در چارچوب نظریه وابستگی متقابل تسلیحاتی شده، به بررسی این پرسش پرداخت که جنگ ۲۰۲۲ روسیه و اوکراین چگونه مناسبات ورزش جهانی را متحول ساخته و رویکرد نهادهای بین‌المللی ورزشی را تغییر داده است. یافته‌های مبتنی بر تحلیل اسناد رسمی و گزارش‌های معطوف به بازه ۲۰۲۲-۲۰۲۳، سه مکانیسم به‌هم‌پیوسته را آشکار ساخت که در مجموع، گذاری پارادایمی از «ورزش به‌مثابه عرصه قدرت نرم» به «ورزش به‌مثابه ابزار مجازات ساختاری» را نمایان می‌سازد. نخست، تحریم‌های ورزشی در لایه نهادی-نمادین، با تعلیق عضویت‌ها، لغو میزبانی‌ها و حذف نمادهای ملی، مستقیماً مشروعیت بین‌المللی روسیه را نشانه رفت. این اقدام نشان داد که نهادهای حاکم بر ورزش جهانی همچون IOC و FIFA در مواجهه با نقض شدید هنجارهای بین‌المللی، عملاً از نقش ناظر بی‌طرف به بازیگران سیاسی فعال تغییر موضع دادند.

دوم، در لایه اقتصادی، وابستگی مالی عمیق روسیه به شبکه‌های جهانی ورزش که پیش‌تر با میزبانی رویدادهای بزرگ و اسپانسرشی باشگاه‌های اروپایی تحکیم شده بود، به سرعت به نقطه آسیب‌پذیری تبدیل شد. قطع جریان درآمدی از مسابقات بین‌المللی، فسخ قراردادهای کلان اسپانسرشی و محرومیت از بازار رسانه‌ای ورزش، ضربه‌ای ملموس و سریع

به بدنه اقتصادی ورزش این کشور وارد آورد و عینیتی روشن از نظریه «تسلیم سازی و ابستگی متقابل» ارائه نمود.

سوم و ژرف‌ترین تأثیر، در لایه فردی-هویتی رخ نمود. سیاست‌های تحریمی با ایجاد انسداد در مسیر پیشرفت حرفه‌ای ورزشکاران نخبه روس، آنان را در معرض «دوراهی هویتی» قرار داد. پیامد این وضع، مهاجرت اجباری شمار قابل توجهی از سرمایه‌های انسانی و نمادین روسیه به سوی کشورهای دیگر بود. این پدیده نه تنها زوال یکی از مؤثرترین ابزارهای قدرت نرم روسیه یعنی قهرمانان ملی را در پی داشت، بلکه به صورت عینی، هزینه سیاست‌های کرملین را بر پیکره جامعه ورزشی این کشور نمایان ساخت.

در پاسخ به پرسش اصلی پژوهش، می‌توان نتیجه گرفت که جنگ ۲۰۲۲ با فعال‌سازی مکانیسم ابستگی متقابل تسلیحاتی شده در شبکه ورزش جهانی، مناسبات این عرصه را به صورت بنیادین دگرگون ساخته است. رویکرد نهادهای بین‌المللی ورزشی از «بی‌طرفی هنجاری» به «کشگری سیاسی مسئولیت‌پذیر» تغییر یافت و ورزش، از کارکرد اصلی خود به عنوان پلی برای گفت‌وگو و همکاری فراملی، به عرصه‌ای برای اعمال مجازات چند سطحی و نمایش قدرت نرم معکوس تبدیل شد. این تحول، پایان نمادین دوران توهم «جدایی ورزش از سیاست» را رقم زد و هشدار استراتژیک برای تمامی بازیگرانی است که ورزش را صرفاً به چشم یک دارایی ژئوپلیتیک می‌نگرند، بدون آنکه هزینه‌های آسیب‌پذیری در برابر شبکه‌های به هم تنیده جهانی را به حساب آورند.

منابع

- افخمی، رسول؛ ارفع نیا، بهشید و محبی، محسن. (۱۳۹۹). عملکرد نهادهای غیردولتی ورزشی به‌عنوان قدرت نرم در برقراری صلح در سطح بین‌المللی با تأکید بر بازی‌های المپیک. *مطالعات قدرت نرم*، ۱۰(۲)، ۱۲۳-۱۵۷.
- خاتونی، مجید. (۱۴۰۰، ۱۱ اسفند). *محرومیت ورزشی، دیپلماسی نرم و موقعیتی برای تسویه حساب‌های سیاسی*. ایسکانیوز/ <https://www.iscanews.ir/news/1132688/>.
- زرگر، افشین. (۱۳۹۴). ورزش و روابط بین‌الملل: جنبه‌های مفهومی و تئوریک. *علوم سیاسی*، ۱۱(۳۳)، ۱۲۳-۱۴۴.

فراتر از میدان بازی: تأثیر جنگ روسیه و ... ۲۱۵

سیمبر، رضا؛ سلیمانی کشایه، سجاد؛ بابایی، محمد و رضایی، مریم. (۱۳۹۴). تأثیر دیپلماسی ورزش بر قدرت نرم در نظام بین‌الملل. *مطالعات راهبردی ورزش و جوانان*، ۱۴(۲۹)، ۹-۲۴.

شاه‌رضایی، فاطمه و شیرزادی، رضا. (۱۳۹۷). ورزش، سیاست و روابط بین‌الملل. *مطالعات بین‌المللی*، ۱۵(۳)، ۱۸۵-۲۲۰. <https://doi.org/10.22034/isj.2018.91345220>.

طالبی اسفندارانی، کوثر. (۱۳۹۹). حاکمیت دولت‌ها و حقوق بین‌الملل ورزش [پایان‌نامه کارشناسی ارشد]. دانشگاه علامه طباطبائی.

طالبی اسفندارانی، کوثر. (۱۴۰۰، ۱۴ فروردین). تحریم‌ها و تعلیق‌های ورزشی در ترازوی حقوق بین‌الملل؛ موضع‌گیری سازمان‌های بین‌المللی و فراملی ورزشی علیه روسیه متعاقب بحران اوکراین. *انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد*. <https://unstudied.ir/iauns-forum/>.

عبداللهی، سید محمدعلی. (۱۴۰۱). ورزش جهانی در دوراهی ارزش‌های متضاحم. در مجموعه مقالات تالار گفتگو به مناسبت اولین سالگرد جنگ روسیه علیه اوکراین.

نیاتی، شهرام و ضیا، جواد. (۱۴۰۳). سایه سیاست بر زمین ورزش؛ تحلیل تحریم‌های ورزشی علیه روسیه و پیامدهای دیپلماتیک آن. در همایش بین‌المللی موقعیت زبان روسی در ایران و نگاه به اوراسیا. پایگاه استنادی علوم جهان اسلام. (ISC)

هادیان، ناصر و کریمی، امیر هوشنگ. (۱۴۰۰). قدرت نرم ورزش در خدمت اهداف ژئوپلیتیکی سیاست خارجی (مطالعه موردی: چین). ژئوپلیتیک، ۱۷(۲)، ۱۸۲-۲۰۲.

References

- Allison, L., & Monnington, T. (2002). Sport, prestige and international relations. *Government and Opposition*, 37(1), 106–134.
- Bainvel, S. (2005). *Sport and politics: A study of the relationship between international politics and football* [Master's thesis, Linköping University]. Linköping University Electronic Press. <http://www.ep.liu.se/exjobb/eki/2005/impier/011>
- Chatterjee, D. (2022). *Lessons from the Ukraine war: Effectiveness of sanctions (NIAS-Europe Studies Brief)*. NIAS Science, Technology and International Relations Programme. https://globalpolitics.in/pdf_file/articles/2209NIASEuropeStudiesIssueBriefDebanganaChatterjee.pdf

- Farrell, H., & Newman, A. L. (2019). Weaponized interdependence: How global economic networks shape state coercion. *International Security*, 44(1), 42–79. https://doi.org/10.1162/isec_a_00351
- Goretti, L. (2022). *Sporting sanctions against Russia: Debunking the myth of sport's neutrality*. Istituto Affari Internazionali (IAI).
- Grix, J., & Lee, D. (2013). Soft power, sports mega-events and emerging states: The lure of the politics of attraction. *Global Society*, 27(4), 521–536. <https://doi.org/10.1080/13600826.2013.827632>
- International Olympic Committee. (2022, February 28). *IOC Executive Board recommends no participation of Russian and Belarusian athletes and officials*. Olympics.com. <https://olympics.com/ioc/news/ioc-executive-board-recommends-no-participation-of-russian-and-belarusian-athletes-and-officials>
- Juric, J., & Rogelj, B. (2023). *Geopolitics and Russia-Ukraine war. Discover the World Research*. (Note: This citation seems incomplete in the original text; verify year and publication type if possible).
- Merkel, U. (2016). *Sport as a foreign policy and diplomatic tool*. In J. Grix (Ed.), *Routledge handbook of sport and politics* (pp. 28–38). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315761930>
- Nye, J. S. (2004). *Soft power: The means to success in world politics*. PublicAffairs.
- Parks, J. (2020). Putin's Olympics: The Sochi games and the evolution of twenty-first century Russia by Robert W. Orttung. *Slavonic and East European Review*, 98(3), 598–600.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- International Olympic Committee. (2022, February 28). *IOC EB recommends no participation of Russian and Belarusian athletes and officials*. Olympics.com. <https://olympics.com/ioc/news/ioc-executive-board-recommends-no-participation-of-russian-and-belarusian-athletes-and-officials>
- FIFA & UEFA. (2022, February 28). *FIFA/UEFA suspend Russian clubs and national teams from all competitions* [Joint Statement]. FIFA.com. <https://www.fifa.com/tournaments/mens/worldcup/qatar2022>

/media-releases/fifa-uefa-suspend-russian-clubs-and-national-teams-from-all-competitions

Inside the Games. (2023, June 15). *Russian athlete exodus continues with more switching allegiance ahead of Paris 2024*. <https://www.insidethegames.biz/articles/1137219/russian-athlete-exodus-paris-2024>

Statista Research Department. (2023, August 10). *Estimated financial loss of Russian football clubs due to suspension from UEFA competitions in 2022* [Data set]. Statista. <https://www.statista.com/statistics/1299373/russia-football-clubs-financial-loss-uefa-suspension/>.

Translated References into English

Abbaszadeh Fathabadi, Mehdi, Moradi, Saba. (2023). "Sports Diplomacy of the Islamic Republic of Iran." *Journal of Diplomatic Interactions*, Winter 2023, No. 4. [In Persian]

Abdollahi, Seyed Mohammad Ali. (2022). Global sports at the crossroads of conflicting values. In the collection of articles from the forum commemorating the first anniversary of the Russia-Ukraine war. [In Persian]

Afkhami, Rasool; Arfa-Nia, Baheshid; and Mohabbi, Mohsen. (2020). The performance of non-governmental sports organizations as soft power in establishing peace at the international level with an emphasis on the Olympic Games. *Journal of Soft Power Studies*, 10(2), 123-157. [In Persian]

Hadian, Nasser and Karimi, Amir Hooshang. (2021). The soft power of sports in service of geopolitical foreign policy objectives (Case study: China). *International Journal of Geopolitics*, 17(2), 182-202. [In Persian]

Jamshidi Far, Mohammad, Shams, Saeed. (2023). "A Strategic Dissection of America's Objectives in the Russia-Ukraine War." *Journal of Diplomatic Interactions*, 1(4), Winter 2023. [In Persian]

Khatouni, Majid. (2021, March 2). Sports deprivation, soft diplomacy, and an opportunity for political reckoning. *Iskanews*. <https://www.iskanews.ir/news/1132688/>. [In Persian]

- Moslemi Mahani, Youssef. (2025). "Comparative Study of National Sports Branding Diplomacy of the Islamic Republic of Iran and Qatar." *Journal of Diplomatic Interactions*, 3(10), Summer 2025. [In Persian]
- Nabati, Shahram and Zia, Javad. (2024). The shadow of politics over the field of sports; An analysis of sports sanctions against Russia and their diplomatic consequences. In the International Conference on the Position of the Russian Language in Iran and Perspectives on Eurasia. Islamic World Science Citation Database (ISC). [In Persian]
- Shah-Razai, Fatemeh, and Shirzadi, Reza. (2018). Sports, politics, and international relations. *Journal of International Studies*, 15(3), 185-220. <https://doi.org/10.22034/isj.2018.91345>. [In Persian]
- Simber, Reza; Soleimani Kashaye, Sajad; Babaei, Mohammad; and Rezaei, Maryam. (2015). The impact of sports diplomacy on soft power in the international system. *Journal of Strategic Studies in Sports and Youth*, 14(29), 9-24. [In Persian]
- Talebi Esfandarani, Kowsar. (2021, April 3). Sports sanctions and suspensions in the balance of international law; The stance of international and transnational sports organizations against Russia following the Ukraine crisis. *Iranian Association for United Nations Studies*. <https://unstudies.ir/iauns-forum/>. [In Persian]
- Zargar, Afshin. (2015). Sports and international relations: Conceptual and theoretical aspects. *Specialized Journal of Political Science*, 11(33), 123-144. [In Persian]

استناد به این مقاله: کریمی پرشه، سجاد، دهقانی فیروزآبادی، سیدجلال و بهادری، محمد یونس. (۱۴۰۴). فراتر از میدان بازی: تاثیر جنگ روسیه و اوکراین بر دیپلماسی ورزش جهانی. *تعاملات دیپلماتیک*، ۳(۱۰)، ۱۷۷-۲۱۸. e241789

doi: 10.22034/dpiq.2026.558993.1

The *Diplomatic Interactions Research Quarterly* is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License